

PROCEDURY BEZPIECZEŃSTWA ORAZ PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SZCZEGÓLNYCH PRZYPADKACH

**OBOWIAZUJĄCE W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 27
W ZESPOLE SZKOLNO-PRZEDSZKOLNYM NR 10
WE WROCŁAWIU**

SPIS TREŚCI:

1. PROCEDURA POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCA ZASAD PRZYPROWADZANIA I ODBIERANIA UCZNIÓW	4
2. PROCEDURA WPUSZCZANIA OSÓB POSTRONNYCH NA TEREN SZKOŁY	7
3. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI SAMOWOLNEGO OPUSZCZENIA ZAJĘĆ LUB SZKOŁY PRZEZ UCZNIA	7
4. PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIA UCHYLAJĄCEGO SIĘ OD REALIZOWANIA OBOWIĄZKU SZKOLNEGO	7
5. PROCEDURA POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCA ZWALNIANIA UCZNIÓW NA ZAWODY, KONKURSY I INNE IMPREZY	8
6. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI ZAISTNIENIA WYPADKU UCZNIA W CZASIE ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH	9
7. PROCEDURY UDZIELANIA UCZNIOM PIERWSZEJ POMOCY PRZEDLEKARSKIEJ	10
8. PROCEDURY POSTĘPOWANIA Z DZIECKIEM PRZEWLEKLE CHORYM	11
9. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU STWIERDZENIA URAZÓW WSKAZUJĄCYCH NA PRZEMOC FIZYCZNĄ LUB PSYCHICZNĄ W DOMU UCZNIA	19
10. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU NARUSZENIA GODNOŚCI OSOBISTEJ UCZNIA PRZEZ NAUCZYCIELA	21
11. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU AGRESYWNEGO ZACHOWANIA UCZNIA	22
12. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI, GDY UCZEŃ UNIEMOŻLIWIA PROWADZENIE LEKCJI	22
13. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL PODEJRZEWA, ŻE NA TERENIE SZKOŁY ZNAJDUJE SIĘ UCZEŃ BĘDĄCY POD WPŁYWEM ALKOHOLU, NARKOTYKÓW LUB INNYCH ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH	23
14. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL PODEJRZEWA, ŻE UCZEŃ POSIADA PRZY SOBIE SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ NARKOTYK LUB INNY ŚRODEK ODURZAJĄCY	23
15. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH ZAGROŻENIA UCZNIÓW PRZESTĘPCZOŚCIĄ I DEMORALIZACJĄ	24
16. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI INNYCH ZACHOWAŃ UCZNIÓW, KTÓRE ZAGRAŻAJĄ BEZPIECZEŃSTWU ICH SAMYCH LUB INNYCH OSÓB (AUTOAGRESJA, MÓWIENIE O SAMOBÓJSTWIE, WYRAŻANIE GRÓŻB POD ADRESEM KOLEGÓW I NAUCZYCIELI, KONTAKT Z PORNOGRAFIĄ, POSIADANIE NIEBEZPIECZNYCH NARZĘDZI, ŚRODKÓW PIROTECHNICZNYCH, POSIADANIE ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH)	25
17. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W PRZYPADKU POPEŁNIENIA PRZEZ UCZNIA CZYNU KARALNEGO	25
18. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KRADZIEŻY LUB ZNISZCZENIA MIENIA	27
19. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY DZIECKO JEST SPRAWCĄ LUB OFIARĄ PRZEMOCY ...	28
20. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI, KIEDY NAUCZYCIEL JEST OFIARĄ PRZEMOCY (ZNIEMOŻNIENIE NAUCZYCIELA, UPOKORZENIE)	28
21. PROCEDURY REAGOWANIA W SZKOLE NA UJAWNienie CYBERPRZEMOCY	29
22. PROCEDURA POSTĘPOWANIA DYREKTORA SZKOŁY W PRZYPADKU, GDY POLICJA DOKONUJE ZATRZYMANIA NIELETNIEGO SPRAWCY CZYNU KARALNEGO PRZEBYWAJĄCEGO NA ZAJĘCIACH W SZKOLE	30
23. PROCEDURY WSPÓŁPRACY SZKOŁY Z POLICJĄ	30

24. POSTĘPOWANIE NAUCZYCIELA W PRZYPADKU ZNALEZIENIA NA TERENIE SZKOŁY BRONI, MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH I INNYCH NIEBEZPIECZNYCH SUBSTANCJI LUB PRZEDMIOTÓW	32
25. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZAMACHU TERRORYSTYCZNEGO	33
26. PROCEDURA ROZPOZNAWANIA ŚRODOWISKA RODZINNEGO DZIECKA.....	34
27. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA Z UCZNIEM SPRAWIAJĄCYM TRUDNOŚCI WYCHOWAWCZE	35
28. PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIA MAJĄCEGO TRUDNOŚCI W NAUCE.....	35
29. PROCEDURY WSPÓŁPRACY Z PORADNIĄ PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNĄ.....	36
30. PROCEDURA KONTAKTÓW Z RODZICAMI	37
31. PROCEDURA PRZYZNAWANIA POMOCY MATERIALNEJ UCZNIOM	38

PROCEDURA ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA ŻYCIA I ZDROWIA UCZNIÓW

1. Nad bezpieczeństwem uczniów przebywających na terenie szkoły (od momentu wejścia do wyjścia) czuwają nauczyciele. Za bezpieczeństwo dziecka w drodze do i ze szkoły odpowiedzialni są jego rodzice/ opiekunowie prawni.
2. W trakcie zajęć obowiązkowych, dodatkowych, pozalekcyjnych opiekę nad uczniami mającą na celu zapewnienie im bezpieczeństwa sprawuje nauczyciel prowadzący dane zajęcia.
3. Podczas przerw międzylekcyjnych uczniowie przebywają na korytarzu, gdzie opiekę nad nimi sprawuje nauczyciel dyżurujący zgodnie z harmonogramem dyżurów. Uczniowie klas 1-3 wybrane przerwy (np. śniadaniową) spędzają w sali lekcyjnej pod opieką nauczyciela. Niedopuszczalne jest przebywanie uczniów w salach bez dozoru nauczyciela.
4. Podczas przerwy obiadowej nad uczniami spożywającymi posiłek w stołówkach szkolnych opiekę nad nimi sprawują nauczyciele dyżurujący zgodnie z harmonogramem dyżurów.
5. W salach lekcyjnych, w których znajduje się sprzęt RTV, komputery - zajęcia prowadzi się ze szczególnym zachowaniem zasad bezpieczeństwa.
6. Sprzęt nauczycielski, o którym mowa w punkcie 5, może obsługiwać tylko i wyłącznie nauczyciel zgodnie z instrukcjami obsługi w/w sprzętu znajdującymi się w danej sali.
7. Należy dbać o to, aby drzwi do sal lekcyjnych były otwierane w sposób bezpieczny oraz ustawione w takiej pozycji, aby uniemożliwić dziecku wpadnięcie na nie. Drzwi prowadzące do toalet powinny być zamknięte.
8. Uczniowie wprowadzani są do sali lekcyjnej przez nauczyciela prowadzącego zajęcia w danej sali. Nauczyciel zobowiązany jest do upewnienia się, że stan klasy i sprzętów znajdujących się w niej nie zagraża bezpieczeństwu uczniów. Okna nie mogą być otwierane na oścież, a jedynie uchylone od góry.
9. Po zakończonych zajęciach uczniowie, na polecenie nauczyciela, opuszczają salę, którą nauczyciel zamyka na klucz.
10. Nauczyciele klas I – III odprowadzają uczniów do szatni lub świetlicy.
11. Podczas przemieszczania się po szkole oraz w szatni nauczyciel klas I – III czuwa nad bezpieczeństwem uczniów do momentu wejścia uczniów do świetlicy, przekazania ich rodzicom lub wyjścia uczniów upoważnionych do samodzielnego powrotu do domu.
12. Uczniowie klas starszych IV-VIII po zakończonych lekcjach samodzielnie udają się do szatni na odpowiednim piętrze szkoły, gdzie nad ich bezpieczeństwem czuwa dyżurujący nauczyciel, według grafiku dyżurów.
13. W razie nieodebrania niezapisanego do świetlicy dziecka przez rodzica (upoważnionego opiekuna) nauczyciel czuwa nad bezpieczeństwem dziecka do momentu przybycia po nie rodzica lub upoważnionego pisemnie opiekuna.
14. Wychowawcy klas I – VIII, na początku roku szkolnego, zapoznają uczniów z zasadami bezpiecznego poruszania się po budynku szkoły oraz drogami ewakuacyjnymi.
15. Zwolnienie ucznia z zajęć lekcyjnych może nastąpić wyłącznie na pisemną prośbę rodzica (prawnego opiekuna) oraz złożenia przez niego oświadczenia o przejęciu odpowiedzialności za jego bezpieczeństwo po wyjściu dziecka ze szkoły. Rodzic ucznia klasy I – III ma wówczas obowiązek przyjąć po dziecko osobiście do sali lekcyjnej i od momentu zabrania dziecka z sali przejmuje nad nim pełną odpowiedzialność.
16. W razie złego samopoczucia lub urazu ucznia pomocy medycznej udziela pielęgniarka szkolna lub osoba przeszkolona i uprawniona do udzielania takiej pomocy. W razie nieobecności pielęgniarki szkolnej dziecko sprowadzane jest do sekretariatu szkoły, gdzie telefonicznie powiadamia się rodziców o jego stanie zdrowia. Rodzic jest równocześnie zobowiązany do niezwłocznego osobistego odbioru dziecka z placówki. Dziecko przebywa w sekretariacie do momentu przybycia rodziców.
17. W sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia ucznia powiadomione zostaje pogotowie ratunkowe oraz rodzice (zgodnie z procedurą zaistnienia wypadku podczas zajęć)
18. Nauczyciel ponosi pełną odpowiedzialność za uczniów podczas organizowanych przez siebie lub wspólnie z uczniami czy z rodzicami imprez klasowych w szkole oraz zajęć, które odbywają się poza budynkiem szkoły.

19. Podczas wykonywania przez uczniów prac na rzecz szkoły i środowiska opiekę nad nimi sprawuje nauczyciel organizujący prace, który zobowiązany jest także do dokonania wcześniejszych planowych czynności zabezpieczających rejon zajęć oraz do stosowania odpowiednich środków ochrony indywidualnej i higienicznej.

1. PROCEDURA POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCA ZASAD PRZYPROWADZANIA I ODBIERANIA UCZNIÓW

Rodzice/opiekunowie prawni są bezwzględnie odpowiedzialni za bezpieczeństwo (życie i zdrowie) dziecka w drodze do szkoły i ze szkoły do domu, z uwzględnieniem następujących sytuacji:

1. Przyprowadzanie dziecka do szkoły:

W stosunku do uczniów uczęszczających do klasy pierwszej:

1. Rodzice są zobowiązani osobiście przyprowadzić dziecko do szkoły, wprowadzić je głównym wejściem, zejść z nim do szatni, nadzorować proces przebierania się i zmiany obuwia zewnętrznego na szkolne, a następnie osobiście powierzą dziecko nauczycielowi dyżurującemu w świetlicy (jeśli dziecko jest do niej zapisane i przychodzi do szkoły wcześniej, niż planowane lekcje) lub czekają w ustalonym z nauczycielem miejscu wraz z dzieckiem na pojawienie się nauczyciela, z którym dziecko rozpoczyna lekcje i osobiście je mu przekazują.
2. Przed przekazaniem dziecka nauczycielowi rodzice mają obowiązek sprawdzić, czy dziecko nie ma w tornistrze niebezpiecznych zabawek lub innych stwarzających zagrożenie przedmiotów oraz sprzętu elektronicznego.
3. Nauczyciel ma obowiązek zwrócić uwagę uczniom, czy nie wnoszą wyżej wymienionych przedmiotów,
4. Rodzice mają obowiązek sprawdzić, czy dziecko wyłączyło telefon komórkowy (jeśli go posiada).
5. Rodzice mają obowiązek przyprowadzać dziecko do szkoły zdrowe i czyste.
6. Rodzice mają obowiązek dbać o punktualność przyprowadzania dziecka do szkoły. Wychowawca odbiera dzieci ze świetlicy w czasie przerwy pomiędzy poszczególnymi lekcjami (jeśli jest to pierwsza lekcja tego dnia, wówczas odbiera je o 7.45). Z tego powodu dzieci, które nie uczęszczają do świetlicy szkolnej powinny być przyprowadzane do szkoły na 10 minut przed dzwonkiem na przerwę poprzedzającą pierwszą lekcję dziecka, aby móc spokojnie skorzystać z szatni.
7. W przypadku spóźnienia rodzic, po skorzystaniu przez dziecko z szatni, osobiście zaprowadza je do sali lekcyjnej i powierza nauczycielowi.
8. Dopiero od momentu osobistego przekazania dziecka nauczycielowi za jego bezpieczeństwo odpowiada nauczyciel.
9. Jeżeli rodzic pozostawi dziecko przed bramką zewnętrzną lub przed wejściem do szkoły, albo też po skorzystaniu z szatni pozwoli mu samodzielnie wejść na piętro do swojej sali, wciąż to on odpowiada za bezpieczeństwo swojego dziecka aż do momentu dotarcia dziecka do nauczyciela.
10. Rodzice oddając dziecko na dole nauczycielowi nie wchodzą na piętra szkolne.

W stosunku do uczniów klas drugich i trzecich:

1. Rodzice są zobowiązani osobiście przyprowadzić dziecko do szkoły, wprowadzić je głównym wejściem, zejść do szatni i nadzorować proces przebierania się dziecka. Następnie rodzic odprowadza dziecko do świetlicy lub pozwala dziecku samodzielnie udać się do Sali lekcyjnej.
2. Do momentu przebrania się dziecka za życie i zdrowie dziecka odpowiadają rodzice,
3. Uczeń po skorzystaniu z szatni i zmianie obuwia zachowując zasady właściwego zachowania się i bezpieczeństwa udaje się albo do świetlicy (jeśli jest do niej zapisany), albo pod salę lekcyjną, w której rozpoczyna tego dnia zajęcia,
4. Jeśli uczeń nie jest zapisany do świetlicy rodzicom nie wolno przyprowadzać go do szkoły wcześniej, niż 10 minut przed godziną rozpoczęcia zajęć.
5. Rodzice nie wchodzą na piętra szkolne. Po przebraniu dziecka rodzice opuszczają szkołę.

2. Schodzenie się do szkoły uczniów klas IV – VIII

1. Uczniowie klas IV – VIII przychodzą do szkoły najwcześniej na 10 minut przed rozpoczęciem zajęć.
2. Wchodzą do budynku wejściem głównym.
3. Bezpośrednio po wejściu do szkoły udają się na piętro, gdzie w szafkach pozostawiają odzież wierzchnią i zakładają obuwie zmienne.
4. Uczniom nie wolno na terenie szkoły używać telefonów komórkowych ani żadnych urządzeń elektronicznych. Jeżeli uczeń takowe urządzenia posiada przy sobie zobowiązany jest do wyłączenia urządzenia. Włączyć je może dopiero po zakończonych zajęciach, po wyjściu ze szkoły.
5. Przed rozpoczęciem zajęć, ale nie wcześniej niż 5 minut, uczeń może udać się na piętro pod salę lekcyjną, gdzie odbywać się będą jego pierwsze zajęcia.
6. Jeżeli uczeń przyszedł do szkoły wcześniej zobowiązany jest udać się do świetlicy – nie wolno przesiadywać w szatniach, na piętrach, na schodach czy też biegać po szkole.
7. Zabronione jest przebywanie uczniów na piętrach szkolnych wcześniej niż 5 minut przed rozpoczęciem zajęć.

3. Odbieranie dziecka ze szkoły:

Zasady ogólne:

1. Na początku roku szkolnego wychowawca klasy zobowiązany jest zebrać od rodziców pisemną deklarację, określającą sposób powrotu dziecka do domu po zajęciach szkolnych,
2. Dzieci mogą być odbierane przez inne (niż rodzice) zdolne do podejmowania czynności prawnych osoby dorosłe, które zostały upoważnione na piśmie przez oboje rodziców (opiekunów prawnych), o ile każdemu z rodziców przysługuje pełna władza rodzicielska,
3. Upoważnienie takie, wystawione w dwóch egzemplarzach i podpisane przez oboje rodziców, pozostaje w dokumentacji wychowawcy klasy oraz świetlicy (jeśli dziecko jest do niej zapisane),
4. Na upoważnieniu musi znaleźć się imię i nazwisko osoby upoważnionej do odbioru dziecka oraz jej stopień pokrewieństwa w stosunku do dziecka.
5. Wychowawca (nauczyciel) wydając dziecko osobie upoważnionej przez rodziców/opiekunów prawnych, może poprosić osobę upoważnioną o okazanie dowodu osobistego, celem zweryfikowania nazwiska i zdjęcia. Nie wolno sprawdzać (ani prosić o zapisanie w upoważnieniu) numeru i serii dowodu osobistego!
6. Jeśli dziecko opiera się, płacze lub z innych przyczyn nie chce wyjść ze szkoły z osobą upoważnioną przez rodziców, pozostaje pod opieką nauczyciela, a dyrektor – a w przypadku jego nieobecności – nauczyciel, niezwłocznie kontaktuje się telefonicznie z rodzicami w celu ustalenia dalszego postępowania,
7. Szkoła może odmówić wydania dziecka, w przypadku gdy stan osoby odbierającej dziecko wskazuje na spożycie alkoholu lub innych środków odurzających czy ze względu na zachowanie agresywne. W takim przypadku należy:
 - a) niezwłocznie powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga, psychologa lub dyrektora szkoły,
 - b) nakazać osobie nietrzeźwej opuścić teren szkoły,
 - c) wezwać do szkoły drugiego rodzica lub osobę upoważnioną przez rodziców do odbioru,
 - d) jeżeli wezwanie innego opiekuna jest niemożliwe, a nietrzeźwy rodzic odmawia opuszczenia szkoły i żąda wydania dziecka, twierdząc, że nie jest pod wpływem alkoholu, należy wezwać policję,
 - e) sporządzić notatkę na temat zaistniałego zdarzenia i podjętych działań;
8. W przypadku braku możliwości odbioru dziecka z placówki (sytuacje losowe) rodzice mają obowiązek natychmiast poinformować szkołę o zaistniałej sytuacji oraz uzgodnić z nauczycielem inny sposób odbioru dziecka,
9. W przypadku, gdy na ucznia nikt nie czeka i nie jest on zapisany do świetlicy, nauczyciel ma obowiązek:

- a) niezwłocznie skontaktować się telefonicznie z rodzicami (prawnymi opiekunami) lub jeśli kontakt z nimi jest niemożliwy z osobą upoważnioną do odbioru dziecka,
 - b) zapewnić uczniowi opiekę do czasu przybycia rodziców lub osób upoważnionych do odbioru dziecka,
 - c) po wyczerpaniu wszystkich dostępnych możliwości kontaktu z rodzicami (lub osobami upoważnionymi) zawiadomić policję,
10. Trzykrotne znaczne spóźnienie się po dziecko przez rodzica lub osobę upoważnioną skutkuje powiadomieniem sądu rodzinnego o niewłaściwej opiece rodzicielskiej.
11. Nauczyciel jest zobowiązany do prowadzenia ewidencji adresów zamieszkania i numerów kontaktowych rodziców (prawnych opiekunów) dzieci oraz osób upoważnionych pisemnie przez rodziców do odbioru dziecka,
12. Prośba rodzica dotycząca zakazu odbierania dziecka przez jednego z rodziców musi być poświadczona przez orzeczenie sądowe,
13. W sytuacji, gdy rodzic (opiekun prawny) chce z uzasadnionych powodów zabrać dziecko ze szkoły w czasie zajęć edukacyjnych należy przedłożyć pisemne zwolnienie z zajęć zawierające oświadczenie o przejęciu odpowiedzialności za bezpieczeństwo dziecka od momentu wyjścia ze szkoły. Rodzice uczniów klas I – III odbierają dziecko osobiście z sali lekcyjnej.
14. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły nie może odprowadzać ucznia do domu.
15. Nauczyciel nie ma prawa wydać dziecka osobie, która nie została do tego upoważniona na piśmie przez rodziców.

W stosunku do uczniów uczęszczających do klasy pierwszej:

- 1. Nauczyciel, po zakończonych lekcjach sprowadza uczniów do szatni, gdzie przekazuje ich pod opiekę rodziców lub osób upoważnionych,
- 2. Uczniów zapisanych do świetlicy nauczyciel osobiście przekazuje pod opiekę nauczycielowi tam dyżurującemu. Jeśli grupa świetlicowa jest w tym momencie w szkolnym ogrodzie, nauczyciel ma obowiązek skierować uczniów do szatni, pilnować procesu przebierania się i zmiany obuwia i odprowadzić uczniów do ogrodu pod opiekę nauczyciela świetlicy.
- 3. Rodzice mają obowiązek oczekiwać na dziecko w szatni.

W stosunku do uczniów klas drugich i trzecich:

- 1. Nauczyciel, po zakończonych lekcjach sprowadza uczniów do szatni, gdzie nadzoruje przekazanie ich pod opiekę rodziców lub osób upoważnionych,
- 2. Uczniów zapisanych do świetlicy nauczyciel osobiście przekazuje pod opiekę nauczycielowi tam dyżurującemu. Jeśli grupa świetlicowa jest w tym momencie w szkolnym ogrodzie, nauczyciel ma obowiązek skierować uczniów do szatni, pilnować procesu przebierania się i zmiany obuwia i odprowadzić uczniów do ogrodu pod opiekę nauczyciela świetlicy.
- 3. Rodzice mają obowiązek oczekiwać na dziecko w szatni.
- 4. Uczniowie, którzy mają zgodną z zasadami pisemną zgodę rodziców (opiekunów prawnych) na samodzielny powrót do domu, przebierają się w szatni pod opieką nauczyciela i pod jego opieką opuszczają budynek szkoły. Z chwilą przekroczenia przez tych uczniów głównych drzwi wejściowych szkoły, odpowiedzialność za ich bezpieczeństwo (życie i zdrowie), zgodnie z zapisem na druku zgody, przejmują rodzice.

Uczniowie klas IV - VIII poruszają się po budynku szkoły samodzielnie i samodzielnie opuszczają szkołę po zakończonych zajęciach.

2. PROCEDURA WPUSZCZANIA OSÓB POSTRONNYCH NA TEREN SZKOŁY

1. Wejście do budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 10 jest zamknięte. Do środka można wejść jedynie wejściem głównym.
2. Przy wejściu głównym do budynku dyżuruje portier.
3. Portier wpisuje cel wizyty wraz z nazwiskiem wchodzącego oraz godziną wejścia do 'Księgi wejść i wyjść', po czym wskazuje osobie postronnej sekretariat szkoły,
4. W sekretariacie osoba postronna zwraca się z prośbą o możliwość dalszego przebywania na terenie szkoły, ponownie przedstawiając się i podając cel wizyty. Decyzję o dalszym pobycie na terenie szkoły może podjąć dyrektor lub jego zastępca.

3. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI SAMOWOLNEGO OPUSZCZENIA ZAJĘĆ LUB SZKOŁY PRZEZ UCZNIA

Nauczyciel, w przypadku zauważenia faktu lub otrzymania informacji o samowolnym opuszczeniu zajęć przez ucznia, jest zobowiązany podjąć następujące działania:

1. Niezwłocznie powiadamia wychowawcę, pedagoga szkolnego, a w razie jego nieobecności dyrektora szkoły
2. Pedagog lub dyrektor szkoły zobowiązany jest ustalić miejsce pobytu ucznia w czasie nieobecności na zajęciach. Jeśli wychowawca ucznia nie prowadzi wówczas zajęć również uczestniczy w ustalaniu miejsca pobytu ucznia.
3. Jeżeli ustalono ponad wszelką wątpliwość, że uczeń nie przebywa na terenie szkoły, pedagog natychmiast powiadamia o sytuacji rodziców (prawnych opiekunów) ucznia. Po wyczerpaniu wszystkich możliwości kontaktu z rodzicami i ustalenia miejsca pobytu ucznia, niezwłocznie zawiadamia policję.

Działania wychowawcy podejmowane w stosunku do uczniów, którzy samowolnie opuszczają zajęcia:

Wychowawca klasy podejmuje rozmowę z uczniem w celu poznania przyczyn wagarów i nakłania go do zaprzestania procederu oraz podjęcia systematycznego uczęszczania do szkoły.

1. Telefonicznie, w obecności świadków, informuje rodziców (opiekunów prawnych) ucznia o zaistniałym fakcie. O powtarzającej się nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka powiadamia rodziców (opiekunów prawnych) również na piśmie (listem poleconym za potwierdzeniem odbioru, przez sekretariat szkoły) i wzywa ich do stawienia się w wyznaczonym terminie w szkole.
2. Podczas rozmowy z rodzicami (opiekunami prawnymi) ucznia i w obecności ucznia, wychowawca i pedagog informują zainteresowane strony o wymogu spełniania obowiązku szkolnego przez ucznia i wspólnie poszukują form naprawy sytuacji i przeciwdziałania kolejnym incydentom. Po przeprowadzonej rozmowie uczeń wraz z rodzicami podpisują zobowiązanie wzywające ucznia do zaniechania samowolnego opuszczania zajęć, a rodziców (opiekunów prawnych) do ścisłej współpracy ze szkołą.
3. Ze spotkania sporządza się notatkę.
4. W razie powtarzających się sytuacji samowolnego opuszczania zajęć przez ucznia dyrektor powiadamia sąd rodzinny.

4. PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIA UCHYLAJĄCEGO SIĘ OD REALIZOWANIA OBOWIĄZKU SZKOLNEGO

1. Nauczyciele systematycznie, codziennie odnotowują frekwencję uczniów w dzienniku lekcyjnym zaznaczając każdą nieobecność ucznia na prowadzonych przez siebie zajęciach.
2. Rodzice mają obowiązek usprawiedliwić nieobecności dziecka w terminie ustalonym w statucie szkoły.

3. Jeżeli nieobecności nie zostaną usprawiedliwione w wyznaczonym w statucie terminie, wychowawca powiadamia o nieobecnościach rodziców (prawnych opiekunów) ucznia.
4. Informacja może być przekazana telefonicznie, drogą mailową lub listownie. Rodzice mają obowiązek jak najszybszego usprawiedliwienia nieobecności dziecka (do 5 dni roboczych nieobecności). Powyżej 5 dni roboczych nieobecności wymagane jest zaświadczenie lekarskie.
5. W przypadku braku współpracy rodziców (opiekunów prawnych) z wychowawcą (gdy rodzice nie uczestniczą w zebraniach, konsultacjach, nie wyrażają chęci na spotkania indywidualne) oraz w przypadku dalszego uchylania się ucznia od obowiązku szkolnego, wychowawca zgłasza fakt pedagogowi szkolnemu.
6. Pedagog sprawdza przyczyny nieobecności ucznia poprzez: rozmowę z rodzicami ucznia na terenie szkoły, wywiad w domu rodzinnym ucznia, wywiad przeprowadzony przez pracowników Straży Miejskiej lub dzielnicowego
7. Wychowawca, pedagog i psycholog szkolny oraz rodzice ucznia podejmują wspólne działania zaradcze w celu regularnego realizowania obowiązku szkolnego przez danego ucznia.
8. W sytuacji, gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego, dyrektor szkoły kieruje wnioskiem o wszczęcie egzekucji administracyjnej do organu egzekucyjnego, jakim jest gmina.
9. Środkiem egzekucji administracyjnej obowiązku szkolnego jest grzywna / art.121 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji – zmiana opublikowana w Dz. U. z 1996r. Nr 146, poz. 680. ??
10. Pedagog szkolny w porozumieniu z wychowawcą ucznia pisemnie informuje Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich o uchylaniu się ucznia od obowiązku szkolnego.
11. Sąd Rejonowy stosuje odpowiedni środek wychowawczy zapobiegając tym demoralizacji ucznia.

5. PROCEDURA POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCA ZWALNIANIA UCZNIÓW NA ZAWODY, KONKURSY I INNE IMPREZY

W sytuacji wymagającej zwolnienia ucznia z zajęć na zawody sportowe, konkursy lub inne imprezy wewnątrzszkolne i zewnątrzszkolne nauczyciel zobowiązany jest podjąć następujące działania:

1. Sporządzić w dwóch egzemplarzach imienną listę uczestników, uwzględniając w niej powód zwolnienia, czas wyjścia i planowanego powrotu. Jeśli zwolnienie wiąże się z wyjściem poza teren szkoły nauczyciel postępuje zgodnie z przepisami dotyczącymi organizowania wycieczek szkolnych i zachowania podczas wycieczek (wyjazdów).
2. Przedstawić wychowawcy listę uczestników. Jeśli wychowawca nie ma zastrzeżeń, wyraża zgodę na zwolnienie uczniów potwierdzając ją własnoręcznym podpisem.
3. Przedstawić listę dyrektorowi szkoły. Listy zostają opatrzone w sekretariacie szkoły stosownymi pieczęciami.
4. Pozostawić jeden egzemplarz listy w sekretariacie, drugi zaś wywiesić na tablicy w pokoju nauczycielskim w celu poinformowania pozostałych nauczycieli o zwolnieniu danego ucznia.
5. Odnotować zwolnienie w dzienniku lekcyjnym.
6. W przypadku, gdy zwolnienie wiąże się z wyjazdem poza teren szkoły, należy pamiętać, że zgodnie z obowiązującym prawem nauczyciel – opiekun wycieczki nie może przewozić uczniów prywatnym środkiem transportu, nawet jeśli rodzice wyrażą na to pisemną zgodę. Przewóz może więc odbywać się tylko i wyłącznie wynajętym autokarem, busem lub publicznymi środkami komunikacji.
7. W przypadku wyjść zbiorowych, pozostający w szkole uczniowie znajdują się pod opieką nauczyciela wyznaczonego do tego celu przez dyrektora szkoły.

6. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI ZAISTNIENIA WYPADKU UCZNIA W CZASIE ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH

1. W czasie zajęć edukacyjnych pełną odpowiedzialność za życie i zdrowie ucznia ponosi nauczyciel prowadzący zajęcia bez względu na to, czy są one zajęciami planowymi, czy też nauczyciel zastępuje nieobecnego w tym czasie innego nauczyciela prowadzącego dane zajęcia według harmonogramu.
2. Przed rozpoczęciem zajęć prowadzący ma obowiązek sprawdzić, czy sprzęt sportowy, urządzenia techniczne, pomoce naukowe oraz inne narzędzia wykorzystywane w czasie zajęć, a także pomieszczenie lekcyjne nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa życia i zdrowia ucznia. Jeżeli stan techniczny budzi jakiegokolwiek istotne zastrzeżenia nauczyciel lub inna osoba prowadząca zajęcia nie ma prawa z nich korzystać w pracy z uczniem. O zaistniałym zagrożeniu prowadzący zajęcia natychmiast powiadamia dyrektora zespołu lub jego zastępcę, a w razie ich nieobecności specjalistę ds. BHP.

Postępowanie w sytuacji zaistnienia wypadku lekkiego, niewymagającego interwencji lekarza (powierzchowne otarcia naskórka, stłuczenia, itp.):

1. Po stwierdzeniu zdarzenia nauczyciel natychmiast podchodzi do poszkodowanego i udziela mu pierwszej pomocy, po czym staje w drzwiach i głośno wzywa pomocy. Po zapewnieniu opieki dla pozostałych w sali uczniów należy poszkodowanego ucznia odprowadzić do gabinetu pielęgniarki szkolnej celem udzielenia pierwszej pomocy. Ucznia, który uległ wypadkowi o charakterze lekkim odprowadzić może inny odpowiedzialny uczeń lub wezwany pracownik obsługi szkolnej.
2. W razie nieobecności pielęgniarki, ucznia należy odprowadzić do sekretariatu szkoły, gdzie pomocy udziela osoba mająca przeszkolenie w tym zakresie.
3. Jeżeli przyczyną zdarzenia była wadliwość lub niesprawność użytych narzędzi, nauczyciel natychmiast zabezpiecza je, uniemożliwiając ich dalsze użytkowanie oraz zgłasza usterkę dyrektorowi i specjalście ds. BHP.
4. Zdarzenie powyższe nie wymaga wpisu do rejestru wypadków oraz spisania protokołu powypadkowego.

Postępowanie w sytuacji zaistnienia wypadku wymagającego interwencji lekarza:

1. Po stwierdzeniu zdarzenia nauczyciel natychmiast podbiega do poszkodowanego i udziela mu pierwszej pomocy, po czym staje w drzwiach i głośno wzywa pomocy.
2. Jeśli nikt nie reaguje na głośne wzywanie pomocy, a poszkodowany uczeń w wyniku urazu nie powinien być ruszany, należy telefonicznie wezwać doraźną pomoc (np. pielęgniarkę, sekretariat, osobę przeszkoloną w udzielaniu pierwszej pomocy) lub wysłać odpowiedzialnego ucznia po pomoc do sekretariatu. Jeśli natomiast poszkodowany może się poruszać, wówczas po zapewnieniu opieki pozostałym uczniom, nauczyciel doprowadza poszkodowanego do pielęgniarki lub do sekretariatu szkoły.
3. Jeśli zdarzenie miało miejsce poza budynkiem szkoły, ale na terenie dookoła placówki (np. na boisku) i nie ma w pobliżu nikogo, kto może pomóc w zaistniałej sytuacji, wezwanie pomocy może nastąpić przy użyciu telefonu komórkowego nauczyciela lub poprzez wysłanie odpowiedzialnego ucznia do sekretariatu szkoły.
4. W razie nieobecności pielęgniarki szkolnej sekretarz szkoły lub nauczyciel natychmiast wzywa pogotowie ratunkowe oraz rodziców ucznia oraz powiadamia o zdarzeniu dyrektora zespołu lub jego zastępcę.
5. Do czasu przybycia pielęgniarki lub pogotowia ratunkowego osoby przeszkolone w udzielaniu pomocy przedmedycznej natychmiast podejmują niezbędne czynności ratujące zdrowie i życie ucznia.
6. Pracownik sekretariatu lub dyrektor zespołu lub jego zastępca powiadamia o wypadku rodziców (opiekunów prawnych) ucznia oraz inspektora bhp.
7. Do czasu przybycia pogotowia ratunkowego oraz rodziców uczeń pozostaje pod opieką nauczyciela. Dyrektor zapewnia opiekę pozostałym uczniom.
8. Jeżeli pogotowie ratunkowe przybędzie przed rodzicami ucznia wówczas nauczyciel udaje się wraz z dzieckiem do szpitala, gdzie oczekuje na rodziców dziecka.

9. Tylko rodzic ma prawo podejmować jakiegokolwiek decyzje dotyczące życia i zdrowia jego dziecka.
10. Każdy w/w wypadek podlega rejestracji i wymaga sporządzenia dokumentacji powypadkowej, w której określa się przebieg wypadku oraz wskazuje osobę (wychowawcę, nauczyciela) bezpośrednio sprawującego opiekę nad uczniem w momencie nieszczęśliwego zdarzenia.
11. Wypadek jest wpisywany do rejestru, a wnioski komisji powypadkowej są omawiane na posiedzeniu rady pedagogicznej.

Postępowanie w sytuacji zaistnienia wypadku powodującego ciężkie uszkodzenie ciała lub ze skutkiem śmiertelnym:

1. W sytuacji, kiedy nastąpił wypadek zbiorowy lub ciężkie uszkodzenie ciała nauczyciel natychmiast wzywa pogotowie ratunkowe oraz pomoc innego nauczyciela. Do czasu przybycia pogotowia ratunkowego nauczyciel natychmiast podejmuje niezbędne czynności ratujące zdrowie i życie ucznia. Inny nauczyciel lub odpowiedzialny uczeń powiadamia dyrektora, który wzywa rodziców do szkoły oraz powiadamia PIP i prokuratora.
2. Jeżeli w wyniku wypadku nastąpił zgon osoby poszkodowanej nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne zabezpiecza miejsce zdarzenia i natychmiast wzywa na jego miejsce dyrektora zespołu lub jego zastępcę, który z kolei powiadamia prokuratora.
3. Dyrektor zespołu lub jego zastępca informuje o zdarzeniu rodziców (opiekunów prawnych), policję, prokuraturę, SANEPiD (w przypadku zatrucia), kuratorium oraz organ prowadzący.
4. Do czasu przybycia policji teren wypadku pozostaje zabezpieczony tak, by było możliwe pełne ustalenie okoliczności i przyczyn zdarzenia.
5. Wypadek jest wpisywany do rejestru, a wnioski komisji są omawiane na posiedzeniu rady pedagogicznej.
6. W przypadku zaistnienia wypadku w czasie wyjścia, wycieczki lub imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje kierownik wycieczki zgodnie z regulaminem wycieczek i wyjazdów szkolnych oraz w oparciu o powyższą procedurę.

Zawiadamianie o wypadku:

Szkoła o każdym wypadku niezwłocznie zawiadamia:

1. rodziców (prawnych opiekunów) poszkodowanego;
2. organ prowadzący szkołę;
3. Radę Rodziców
4. o wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym - prokuratora i kuratora oświaty;
5. o wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia - inspektora sanitarnego;
6. o wypadku, w którym uraz spowodowany jest agresywnym działaniem osoby trzeciej – policję.

7. PROCEDURY UDZIELANIA UCZNIOM PIERWSZEJ POMOCY PRZEDLEKARSKIEJ

Pierwszej pomocy przedlekarskiej ma obowiązek udzielić każdy, kto był świadkiem zdarzenia. Nauczyciel lub pracownik niepedagogiczny szkoły podejmuje następujące działania:

1. Niezwłocznie podchodzi do poszkodowanego i stara się ocenić sytuację;
2. Jeśli stwierdza zdarzenie mogące stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia ucznia wzywa pomoc (głośno wołając, używając telefonu lub wysyłając odpowiedzialnego ucznia do sekretariatu) i postępuje zgodnie z procedurą postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku nr 7.
3. Powiadamia poprzez inną osobę o zdarzeniu pielęgniarkę szkolną i dyrektora zespołu i do czasu ich przybycia udziela pierwszej pomocy

4. Powiadomione osoby wspólnie decydują o dalszym postępowaniu z uczniem. Po stwierdzeniu, że uczeń, wymaga specjalistycznej pomocy, dyrektor szkoły lub upoważniona przez niego osoba wzywa pogotowie ratunkowe oraz powiadamia rodziców ucznia.
5. Do czasu przybycia pogotowia ratunkowego osoby przeszkolone w udzieleniu pomocy przedmedycznej podejmują niezbędne czynności ratujące zdrowie i życie ucznia.
6. Do momentu przybycia rodziców uczeń pozostaje pod opieką pielęgniarki szkolnej lub wyznaczonej przez dyrektora osoby.

Ogólne zasady postępowania przy udzielaniu pierwszej pomocy :

1. Należy pamiętać, że udzielenie pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach jest prawnym obowiązkiem każdego (art. 162 Kodeksu karnego).
2. Zachować spokój, nie wpadać w panikę, starać się rozpoznać stan poszkodowanego.
3. Usunąć poszkodowanego z rejonu zagrożenia, zapewnić mu spokój, odsunąć z otoczenia zbędne osoby; w każdej sytuacji zapewnić poszkodowanemu ciepłe okrycie.
4. **Jeśli stwierdzisz, że sam nie potrafisz udzielić pierwszej pomocy, zorganizuj ją zawiadamiając kogoś z otoczenia, kto potrafi jej udzielić poszkodowanemu.**
5. Nie wolno pozostawiać poszkodowanego bez opieki.
6. Nauczyciel nie może podać uczniowi żadnych środków farmakologicznych! Wyjątek stanowią sytuacje ratujące życie (np. podanie glukagonu przy ciężkiej hipoglikemii, leku rozkurczającego oskrzela będącego w posiadaniu chorego dziecka przy ataku astmy)
7. W przypadkach porażenia prądem, braku oddechu, braku pracy serca, krwotoku, zatrucia i innych poważnych urazów – bezwzględnie i natychmiast należy wezwać specjalistyczną pomoc (lekarza, pogotowie ratunkowe).
8. Do chwili przybycia lekarza/pogotowia nie przerywać rozpoczętego sztucznego oddychania.
9. Poszkodowanego z krwotokiem wolno tylko przenosić lub przewozić.
10. Poszkodowanemu z utratą świadomości nie wolno podawać do ust żadnych produktów w postaci płynnej ani stałej (tabletki).
11. W przypadku podejrzeń uszkodzenia kręgosłupa, nie wolno bez koniecznej przyczyny zmieniać pozycji poszkodowanego.

8. PROCEDURY POSTĘPOWANIA Z DZIECKIEM PRZEWLEKLE CHORYM

Opracowano na podstawie publikacji „One są wśród nas”, zamieszczonych na stronie internetowej Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania.

W sytuacji, gdy w szkole jest uczeń przewlekle chory, pedagog szkolny i wychowawca ucznia powinni:

1. Na początku roku szkolnego pozyskać od rodziców/opiekunów prawnych szczegółowe informacje o stanie zdrowia dziecka przewlekle chorego, objawach choroby, zagrożeniach zdrowotnych, zaleceniach lekarskich, przyjmowanych lekach i ich wpływie na organizm.
2. W porozumieniu z pielęgniarką lub lekarzem, wspólnie z pracownikami szkoły opracować procedury postępowania w stosunku do chorego ucznia oraz określić formy stałej współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka.
3. Zorganizować szkolenie kadry pedagogicznej i pozostałych pracowników szkoły w zakresie postępowania z chorym dzieckiem na co dzień, uwzględniające m.in. przypominanie o konieczności zażycia leku, wykonywania pomiarów poziomu cukru, regularnego przyjmowania posiłków, oraz sposób reagowania w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby;

4. Wspólnie z nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w szkole dostosować formy pracy dydaktyczno – wychowawczej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także objąć go różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
5. W przypadku nasilenia choroby dziecka podczas pobytu w szkole niezwłocznie poinformować o zaistniałej sytuacji rodziców / prawnych opiekunów.

Główne sposoby pomocy przewlekle choremu dziecku na terenie szkoły:

1. Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego.
2. Pomoc w pokonywaniu trudności, uczenie samodzielności i nowych umiejętności.
3. Zapewnienie dziecku wsparcia i pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
4. Budowanie dobrego klimatu i przyjaznych relacji klasowych.
5. Traktowanie chorego dziecka jako pełnoprawnego członka klasy.
6. Uwrażliwianie dzieci zdrowych na potrzeby i przeżycia dziecka chorego.
7. Uwrażliwianie dziecka chorego na potrzeby i przeżycia innych uczniów.
8. Motywowanie do aktywności, kontaktów i współdziałania z innymi dziećmi.
9. Rozwijanie zainteresowań, dostarczanie wielu możliwości do działania i osiągania sukcesów.
10. Stała współpraca z rodzicami, pielęgniarką i nauczycielami.

DZIECKO Z ASTMA

Astma oskrzelowa to przewlekły proces zapalny toczący się w drogach oddechowych, który prowadzi do zwiększonej skłonności do reagowania skurczem na różne bodźce i pojawienia się objawów choroby, tj.:

1. **duszność**, jako subiektywne uczucie braku powietrza spowodowane trudnościami w jego swobodnym przechodzeniu przez zwężone drogi oddechowe
2. **kaszel** - suchy, napadowy, bardzo męczący
3. **świszczący oddech**
4. **zasinienie** okolicy ust lub innych części ciała.

Zaostrzenie astmy może być wywołane przez: kontakt z alergenami, na które uczulone jest dziecko, kontakt z substancjami drażniącymi drogi oddechowe, wysiłek fizyczny, zimne powietrze, dym tytoniowy, infekcje.

POSTĘPOWANIE W PRZYPADU WYSTĄPIENIA DUSZNOŚCI:

1. podać dziecku wziewnie lek rozkurczający oskrzela zgodnie z zaleceniem lekarza
2. w przypadku objawów ciężkiej duszności należy podać jednocześnie 2 dawki leku w aerozolu w odstępie 10-20 sekund
3. po wykonaniu pierwszej inhalacji należy powiadomić rodziców dziecka o wystąpieniu zaostrzenia
4. w przypadku duszności o dużym nasileniu powinno się wezwać pogotowie ratunkowe
5. w czasie oczekiwania na przyjazd karetki pogotowia dziecko wymaga ciągłego nadzoru osoby dorosłej, należy zapewnić dziecku spokój oraz odizolować od osób trzecich.

NAKAZY:

1. Częste wietrzenie sal lekcyjnych.
2. Dziecko, które miewa zaostrzone objawy po wysiłku, powinno przed lekcją wychowania fizycznego przyjąć dodatkowy lek.
3. W przypadku wystąpienia u dziecka objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić dziecku zażyć środek rozkurczowy.

4. Uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia.
5. Dziecko uczulone na pokarmy powinno mieć adnotacje od rodziców, co może jeść w sytuacjach, które mogą wywołać pojawienie się objawów uczulenia.

ZAKAZY:

1. Chorzy uczniowie nie powinni uczestniczyć w pracach porządkowych.
2. W okresie pylenia roślin dzieci z pyłkownicą nie mogą ćwiczyć na wolnym powietrzu oraz nie

powinny uczestniczyć w planowanych wycieczkach poza miasto.

3. Nie wolno zwalniać trwale z zajęć wf, gdyż wysportowane dziecko lepiej znosi okresy zaostrzeń choroby
4. Astma oskrzelowa wyklucza biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego, ciągłego wysiłku.
5. W klasach, gdzie odbywają się lekcje nie powinno być zwierząt futerkowych.

DZIECKO Z CUKRZYCA

Cukrzyca jest to przewlekła choroba metaboliczna, charakteryzująca się tym, że pacjent ma wysoki poziom glukozy we krwi, tzw. hiperglikemię. Cukrzyca nie jest jednolitym schorzeniem, lecz jest grupą chorób metabolicznych, o różnych przyczynach i metodach leczenia. Podstawowe typy cukrzycy to:

1. **cukrzyca typu 1 (insulinozależna)** - nazywana chorobą autoimmunologiczną- schorzenie, w którym nasz układ odpornościowy atakuje zdrowe komórki trzustki, uniemożliwiając jej produkcję insuliny niezbędnej do prawidłowego metabolizmu cukrów, co prowadzi bezpośrednio do hiperglikemii; chory przyjmuje codzienne zastrzyki z insuliny;
2. **cukrzyca typu 2** - rodzaj cukrzycy, w którym podwyższony poziom cukru we krwi (hiperglikemia) spowodowany jest insulinoopornością organizmu (ciało nie reaguje na insulinę w taki sposób jak powinno).

Elementem codziennego leczenia cukrzycy są badania poziomu krwi glukometrem, właściwa dieta oraz aktywność fizyczna, które pomagają utrzymać właściwy poziom cukru we krwi.

Ostre powikłania cukrzycy:

1. hipoglikemia - niedocukrzenie
2. hiperglikemia - wysoki poziom cukru we krwi
3. kwasica ketonowa

OBJAWY HIPOGLIKEMII - niedocukrzenia:

1. Bładość skóry, nadmierna potliwość, drżenie rąk.
2. Ból głowy, ból brzucha.
3. Szybkie bicie serca.
4. Uczucie silnego głodu/wstręt do jedzenia.
5. Osłabienie, zmęczenie.
6. Problemy z koncentracją, zapamiętywaniem.
7. Chwiejność emocjonalna, nietypowe zachowanie dziecka.
8. Napady agresji lub wesołkowatości.
9. Ziewanie/senność.
10. Zaburzenia mowy, widzenia i równowagi.
11. Zmiana charakteru pisma.

12. Uczeń nielogicznie odpowiada na zadawane pytania.
13. Kontakt ucznia z otoczeniem jest utrudniony lub traci przytomność.
14. Drgawki.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII LEKKIEJ (poziom glukozy < 70 mg/dl; gdy dziecko jest przytomne, w pełnym kontakcie, współpracuje z nami, spełnia polecenia):

1. Sprawdzić glukometrem poziom glukozy we krwi potwierdzając niedocukrzenie.
2. Podać węglowodany proste: ½ szklanki soku owocowego, coca-coli, 3 kostki cukru rozpuszczone w ½ szklanki wody lub herbaty, glukoza w tabletkach, płynny miód. To bardzo ważne, gdyż rozpuszczona glukoza zacznie wchłaniać się już ze śluzówki jamy ustnej i szybko podniesie poziom glukozy we krwi.
3. **NIE WOLNO!** zastępować węglowodanów prostych słodyczami zawierającymi tłuszcze, jak np. czekolada, ponieważ utrudniają one wchłanianie glukozy z przewodu pokarmowego.
4. Zawsze należy ponownie oznaczyć glikemię po 10-15 minutach, by sprawdzić, czy podjęte działania przyniosły skutek. Jeżeli wartości glikemii się podnoszą dziecku można podać kanapkę lub przyspieszyć podanie planowanego posiłku oraz należy ograniczyć wysiłek fizyczny.
5. Zawsze należy dążyć do ustalenia przyczyny niedocukrzenia.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII ŚREDNIO-CIEŻKIEJ (gdy dziecko ma częściowe zaburzenia świadomości, pozostaje w ograniczonym kontakcie z nami, potrzebuje bezwzględnej pomocy osoby drugiej):

1. Oznaczyć glikemię i potwierdzić niedocukrzenie.
2. Jeżeli dziecko może połykać podać do picia płyn o dużym stężeniu cukru (np. 3-5 kostek cukru rozpuszczonych w ½ szklanki wody, coca-colę, sok owocowy).
3. Jeżeli dziecko nie może połykać postępujemy tak jak w przypadku hipoglikemii ciężkiej.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII CIĘŻKIEJ (poziom glukozy < 55 mg/dl; gdy dziecko jest nieprzytomne, nie ma z nim żadnego kontaktu, nie reaguje na żadne bodźce, może mieć drgawki):

Dziecku, które jest nieprzytomne nie wolno podawać niczego do picia ani do jedzenia!!!

Należy:

1. Ułożyć dziecko na boku.
2. Wstrzyknąć domięśniowo glukagon, jest to zastrzyk ratujący życie.
3. Wezwać pogotowie ratunkowe.
4. Skontaktować się z rodzicami dziecka.
5. Dopiero gdy dziecko odzyska przytomność (po podaniu glukagonu powinno odzyskać przytomność po kilkunastu minutach) i będzie w dobrym kontakcie można mu podać węglowodany doustnie (sok, cola, tabl. glukozy).

Instrukcja podawania glukagonu:

1. sprawdź datę ważności na opakowaniu,
2. glukagon można wstrzyknąć podskórnie albo domięśniowo najlepiej w pośladek, udo lub ramię,
3. w zestawie jest fiolka z glukagonem i strzykawka z roztworem, w którym rozpuszcza się glukagon. Najpierw wstrzyknij cały roztwór ze strzykawki do fiolki z glukagonem, a gdy się rozpuści wciągnij roztwór z powrotem do strzykawki,
4. dzieciom do 25 kg należy podać 0,5 mg glukagonu (połowę dawki), dzieciom powyżej 25 kg – 1 mg glukagonu (cała dawka).

Postępowanie przy hipoglikemii u dzieci leczonych pompą:

1. Zatrzymaj pompę.
2. Zmierz glikemię na glukometrze - potwierdź hipoglikemię.
3. Jeżeli dziecko jest przytomne podaj węglowodany proste.
4. Odczekaj 10-15 minut i zbadaj ponownie poziom glukozy we krwi, jeżeli nie ma poprawy podaj ponownie cukry proste.
5. Jeżeli objawy ustępują i kontrolny pomiar glikemii wskazuje podnoszenie się stężenia glukozy, włącz pompę i podaj kanapkę lub inne węglowodany złożone.
6. Jeżeli dziecko jest nieprzytomne lub ma drgawki połóż je w pozycji bezpiecznej, podaj domięśniowo zastrzyk z glukagonu i wezwij karetkę pogotowia.

Po epizodzie hipoglikemii nie zostawiaj dziecka samego! Upewnij się, że właściwa osoba odbierze je ze szkoły. Zanotuj w dzienniczku samokontroli dziecka występujące objawy niedocukrzenia, glikemię, ilość i rodzaj podanych węglowodanów. Dziecko nie może podejmować wysiłku fizycznego dopóki wszystkie objawy hipoglikemii nie ustąpią.

OBJAWY HIPERGLIKEMII:

1. Wzmoczone pragnienie, potrzeba częstego oddawania moczu.
2. Rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji.
3. Złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia.
4. Jeżeli do ww. objawów dołączą ból głowy, ból brzucha, nudności i wymioty, ciężki oddech może to świadczyć o rozwoju **kwasicy cukrzycowej**. Należy wtedy bezzwłocznie:
 - a) Zbadać poziom glukozy na glukometrze.
 - b) Skontaktować się z rodzicami lub wezwać pogotowie.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPERGLIKEMII:

1. Podać insulinę (tzw. dawka korekcyjna) – ilość insuliny, jaką należy podać jest indywidualna dla każdego chorego dziecka, rodzice powinni wychowawcy przekazać pisemną informację na ten temat.
2. Uzupełnić płyny (dziecko powinno dużo pić, przeciętnie 1litr w okresie 1,5-2 godz., najlepszym płynem jest niegazowana woda mineralna).
3. Samokontrola chorego- badanie moczu na obecność cukromoczu i ketonurii przy pomocy testu paskowego.
4. Po około 1 godz. należy dokonać kontrolnego pomiaru glikemii.
5. W razie stwierdzenia hiperglikemii dziecko nie powinno jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się.

NIEZBĘDNIK SZKOLNY, czyli co uczeń z cukrzycą zawsze powinien mieć ze sobą w szkole:

1. Pen – „wstrzykiwacz” z insuliną.
2. Pompę insulinową, jeżeli jest leczone przy pomocy pompy.
3. Nakłuwacz z zestawem igieł.
4. Glukometr z zestawem pasków oraz gazików.
5. Plastikowy pojemnik na zużyte igły i paski.
6. Drugie śniadanie lub dodatkowe posiłki przeliczone na wymienniki np. przeznaczone na „zabezpieczenie” zajęć wf w danym dniu.

7. Dodatkowe produkty – soczek owocowy, tabletki z glukozą w razie pojawienia się objawów hipoglikemii.
8. Telefon do rodziców.
9. Informację o chorobie w postaci kartki lub bransoletki na rękę
10. Glukagon (zestaw w pomarańczowym pudełku).

Szkolny kodeks praw dziecka z cukrzycą – każdemu dziecku z cukrzycą należy zapewnić w szkole:

1. „**kącik**” dla ucznia z cukrzycą (np. w pokoju nauczycielskim), czyli ustronne miejsce, w którym dziecko z cukrzycą będzie mogło spokojnie, bezpiecznie i higienicznie wykonać badanie krwi, wykonać wstrzyknięcia insuliny lub dokonać zmiany zestawu infuzyjnego w przypadku leczenia osobista pompą insulinową.
2. Możliwość zmierzenia poziomu glukozy na glukometrze w dowolnym momencie – także w trakcie lekcji.
3. Możliwość spożycia posiłków o określonej godzinie, a jeśli istnieje taka potrzeba, nawet w trakcie lekcji.
4. Możliwość zaspokojenia pragnienia oraz możliwość korzystania z toalety, także w czasie zajęć lekcyjnych.
5. Możliwość uczestniczenia w pełnym zakresie w zajęciach wychowania fizycznego oraz
6. różnych zajęciach pozaszkolnych, np. wycieczkach turystycznych, zielonych szkołach.

DZIECKO Z PADACZKA

Padaczka jest jedną z najczęstszych chorób układu nerwowego, określana jako skłonność do występowania nawracających, nie prowokowanych napadów. Napadem padaczkowym potocznie nazywamy napadowo występujące zaburzenia w funkcjonowaniu mózgu objawiające się widocznymi zaburzeniami, zwykle ruchowymi (drgawkami, bezdechem, skurczem mięśni). Niekiedy jedynym widocznym objawem napadu są kilkusekundowe zaburzenia świadomości. Napady padaczkowe najczęściej dzieli się na napady pierwotnie uogólnione oraz napady częściowe (zlokalizowane).

Napady pierwotnie uogólnione:

1. Napady nieświadomości, najczęściej kilkusekundowa utrata kontaktu z otoczeniem. Atypowym napadom nieświadomości mogą towarzyszyć mruganie lub gwałtowne ruchy o niewielkim zakresie w obrębie ust.
2. Napady atoniczne – napad spowodowany nagłym i krótkotrwałym obniżeniem napięcia mięśniowego w określonych grupach mięśni.
3. Napady toniczne – występują głównie u małych dzieci zazwyczaj podczas zasypiania lub budzenia; charakteryzuje się nagłym, symetrycznym wzrostem napięcia mięśni w obrębie kończyn i tułowia.
4. Napady toniczno-kloniczne – w fazie tonicznej dochodzi do nagłej utraty przytomności, skurczu mięśni, zatrzymania oddechu; faza kloniczna charakteryzuje się rytmicznymi, gwałtownymi skurczami mięśni kończyn i tułowia, następnie przechodzi w kilkuminutową śpiączkę.
5. Napady kloniczne – napady głównie u niemowląt i małych dzieci, częściej w przebiegu gorączki, cechują je symetryczne skurcze mięśni kończyn występujące seriami.
6. Napady miokloniczne - charakteryzują się gwałtownymi synchronicznymi skurczami mięśni szyi, obręczy barkowej, ramion i ud przy względnie zachowanej świadomości chorego.

Napady częściowe:

1. Napady częściowe z objawami prostymi – świadomość w czasie napadów jest na ogół zachowana, zwykle napady dotyczą określonej okolicy np. ręki lub ust.
2. Napady częściowe z objawami złożonymi – niektórym napadom mogą towarzyszyć zaburzenia świadomości o charakterze omamów i złudzeń; pacjent ma wrażenie, że już znajdował się w danej sytuacji życiowej lub przeciwnie, że nie zna sytuacji i przedmiotów, z którymi w rzeczywistości się już stykał, do tego typu napadów zaliczane są także napady psychoruchowe z towarzyszącymi im różnymi automatyzmami (cmokanie), u dzieci mogą niekiedy występować napady nietypowe, manifestujące się klinicznie bólami brzucha, głowy, omdleniami, napadami lęku itp.

3. Napady częściowe wtórnie uogólnione – rozpoczyna się zwykle od napadów mioklonicznych lub klonicznych skurczów ograniczonych do określonych grup mięśni, aby następnie rozprzestrzenić się i doprowadzić do wtórnie uogólnionego napadu toniczno-klonicznego (tzw. napadu dużego).

Leczenie padaczki jest procesem przewlekłym, wymaga systematycznego, codziennego podawania leków. Nagłe przerwanie leczenia, pominięcie którejś dawki, może zakończyć się napadem lub stanem padaczkowym. W trakcie włączania leczenia lub jego modyfikacji dziecko może wykazywać objawy senności, rozdrażnienia, zawrotów głowy.

W RAZIE WYSTĄPIENIA NAPADU NALEŻY:

1. Zachować spokój.
2. Ułożyć chorego w bezpiecznym miejscu w pozycji bezpiecznej, na boku.
3. Zabezpieczyć chorego przed możliwością urazu w czasie napadu – zdjąć okulary, usunąć z ust ciała obce, podłożyć coś miękkiego pod głowę.
4. Asekurować w czasie napadu i pozostać z chorym do odzyskania pełnej świadomości.
5. W czasie napadu może dojść do oddania moczu.
6. Po napadzie może wystąpić faza zaburzeń świadomości, w czasie których chory może być pobudzony. Zazwyczaj po kilku, kilkunastu minutach chory odzyskuje świadomość, może być jednak bardzo senny.

NIE WOLNO:

1. Podnosić pacjenta.
2. Krępować jego ruchów.
3. Wkładać cegółek między zęby lub do ust.
4. Cucić uderzając po twarzy lub polewając wodą.
5. Agresywnie ingerować w zachowanie chorego w czasie, gdy jest on jeszcze splątany po napadzie, gdyż może to wywołać zachowania agresywne.

Pomoc lekarska jest potrzebna, jeżeli był to pierwszy napad w życiu lub napad trwał dłużej niż 10 minut albo jeśli po napadzie wystąpiła długo trwająca gorączka, sugerująca zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.

Dzieciom chorym na padaczkę trudniej jest wykorzystać w pełni swoje możliwości edukacyjne z przyczyn medycznych i społecznych. Narażone są na wyższy poziom stresu wynikający z obawy przed napadem i komentarzami, stąd też częściej występują u nich cechy zespołu nadpobudliwości psychoruchowej, trudności w czytaniu i pisaniu oraz inne trudności szkolne. W razie narastających trudności szkolnych, trzeba zapewnić dziecku możliwość douczania, zorganizować odpowiednio czas na naukę, z częstymi przerwami na odpoczynek, modyfikować i zmieniać sposoby przyswajania wiadomości szkolnych. Nie należy z zasady zwalniać dziecka z zajęć wychowania fizycznego ani z zabaw i zajęć ruchowych w grupie rówieśników. Należy jedynie dbać o to, aby nie dopuszczać do nadmiernego obciążenia fizycznego i psychicznego. Gdy zdarzają się napady, dziecko powinno mieć zapewnioną opiekę w drodze do i ze szkoły.

DZIECKO Z HEMOFILIA

Hemofilia jest wrodzoną skazą krwotoczną związaną z niedoborem czynnika VIII lub IX krzepnięcia krwi. W zależności od tego rozróżniamy hemofilię A lub B.

Ciężka postać hemofilii – występują krwawienia bez zauważalnej przyczyny do mięśni i stawów, duże podskórne wylewy, liczne krwawienia z nosa i jamy ustnej. Krwawienia wewnętrzne są bolesne. Początkowym objawem może być uczucie rozpięcia w stawie, drętwienia, mrowienia. Wówczas powinien zostać podany koncentrat czynnika krzepnięcia krwi. Jeżeli leczenie zostanie odroczone powiększa się objętość stawu, pojawia się silna bolesność oraz przykurcz w stawie.

Umiarkowana i łagodna postać choroby – krwawienia są mniej częste, zwykle w wyniku urazów, nie powodują zwykle trwałych zmian w stawach. Choroba nie ma wpływu na funkcjonowanie społeczne ani nie wpływa negatywnie na rozwój

intelektualny. Funkcjonowanie emocjonalne może nie być zaburzone. Jednak, zwłaszcza w ciężkiej postaci choroby, dziecko może czuć się gorsze, ponieważ nie może robić tego wszystkiego, co dziecko zdrowe np. grać w piłkę nożną. Wie, że może to spowodować krwawienie do stawu lub mięśni i związany z tym ból, konieczność leczenia dożylnego, czasami hospitalizacji.

NAKAZY, ZAKAZY, OGRANICZENIA I MOŻLIWOŚCI:

1. Dziecko nie powinno być narażone na urazy spowodowane np. śliską podłogą, przepychającym się tłumem dzieci, kontaktową grą zespołową.
2. Musi posiadać wygodne obuwie usztywniające staw skokowy, na antypoślizgowej podeszwie,
3. Dziecko powinno dbać o kondycję fizyczną. Silne mięśnie pomagają zapobiegać uszkodzeniom stawów oraz krwawieniom samoistnym.
4. Inne dzieci muszą wiedzieć, że nie można chorego kolegi bić, popychać, podstawiać mu nogi,
5. Udział w lekcjach wychowania fizycznego musi być ograniczony – należy unikać sportów kontaktowych, bezpieczna jest m. in. gimnastyka, pływanie, biegi, gra w ping-ponga.
6. Należy rozwijać te sfery aktywności intelektualnej i ruchowej dziecka, w których ono się wyróżnia - może bez ograniczeń rysować, lepić z gliny, malować,
7. Dziecku choremu na hemofilię **NIE WOLNO** podawać żadnych leków domięśniowo ani stosować preparatów kwasu acetylosalicylowego.

OBJAWY:

1. Nagłe dolegliwości bólowe ze strony kończyn dolnych lub górnych, utykanie.
2. Bóle brzucha lub głowy, wymioty.
3. Krwawienie z jamy ustnej lub nosa, zblednięcie.

Dziecko chore na hemofilię nie wymaga specjalnego traktowania przez nauczyciela w klasie. Powinno brać udział w wycieczkach szkolnych, wyjazdach do teatru czy kina. Przed wyjazdem wskazane jest profilaktyczne podanie czynnika krzepnięcia u dziecka z ciężką postacią choroby.

PIERWSZA POMOC:

1. W przypadku urazu/bólu należy oziębć dotkniętą część ciała przez przyłożenie lodu, zimnego okładu żelowego lub chustki zmoczonej w zimnej wodzie,
2. Posadzić/położyć w pozycji dla dziecka wygodnej,
3. Najczęściej należy podać czynnik krzepnięcia krwi,
4. Jeżeli dziecko wymiotuje, ma bóle głowy, zaburzenia świadomości lub drgawki powinno się je położyć na boku i wezwać pogotowie, zawiadomić rodziców; jeżeli dziecko skarża się na ból kończyny górnej lub dolnej nie powinno nią poruszać, wskazane jest unieruchomienie.
5. Przy krwawieniu z nosa dziecko powinno siedzieć z głową lekko pochyloną do przodu, należy oziębć czoło i mocno zacisnąć palcem z zewnątrz przez chusteczkę światło przewodu nosowego, przyciskając skrzydełko nosa do twardej przegrody nosa na 5-10 minut.
6. Jeśli nastąpi uszkodzenie skóry należy ją przemyć i założyć opatrunek z lekkim uciskiem. Przy większym uszkodzeniu dodatkowo może być wskazane podanie czynnika krzepnięcia i zeszytanie rany w szpitalu.

9. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU STWIERDZENIA URAZÓW WSKAZUJĄCYCH NA PRZEMOC FIZYCZNĄ LUB PSYCHICZNĄ W DOMU UCZNIA

Nauczyciel / pracownik szkoły, który podejrzewa, że w stosunku do ucznia stosowana jest fizyczna lub psychiczna przemoc domowa podejmuje następujące działania:

1. Nauczyciel przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków. Zapisuje datę i godzinę zgłoszenia.
2. Nauczyciel informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę klasy i dyrektora/wicedyrektora szkoły.
3. Wychowawca informuje pedagoga/psychologa lub/i dyrektora/wicedyrektora szkoły, o ile nie zrobił tego nauczyciel.
4. Jeżeli stan ucznia wskazuje na zagrożenie jego zdrowia i życia, dyrektor/wicedyrektor lub pedagog/psycholog wzywa lekarza.
5. Psycholog/pedagog, dbając o dyskrecję, przeprowadzają rozmowę z poszkodowanym, o ile jest to możliwe (gdzie i kiedy doszło do zdarzenia lub zdarzeń, jaka była ich częstotliwość).
6. Pedagog/psycholog zawiadamia lub/i wzywa do szkoły rodzica (prawnego opiekuna lub osobę z najbliższej rodziny) pokrzywdzonego, którego sprawa nie dotyczy. Rozmowa odbywa się w obecności dyrektora szkoły.
7. Dyrektor podejmuje decyzję o wdrożeniu procedury „Niebieska Karta” i wyznacza pracownika, który ją przeprowadza.
8. Dyrektor niezwłocznie po wdrożeniu procedury zawiadamia Zespół Interdyscyplinarny ds. Rozwiązywania Problemów Przemocy w Rodzinie. przekazuje mu sporządzoną dokumentację pokrzywdzonego.
9. W przypadku osoby nieletniej dyrektor/wicedyrektor zawiadamia sąd rodzinny i nieletnich.

Zadania pracowników szkoły w sprawie ucznia dotkniętego przemocą

Dyrektor szkoły:

1. przyjmuje zgłoszenie o krzywdzeniu ucznia w rodzinie
2. w sytuacjach podejrzenia przemocy domowej wobec ucznia podejmuje decyzję o uruchomieniu procedury „Niebieskie Karty”
3. bierze udział w rozmowie z rodzicami
4. informuje opiekunów o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy
5. organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla ucznia
6. prowadzi nadzór nad prowadzeniem przypadku ucznia krzywdzonego
7. zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań, np. ułatwia konsultacje trudnych spraw ze specjalistami, wspiera, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc w rodzinie wobec ucznia
8. dba o to, by na terenie szkoły znajdowały się powszechnie dostępne informacje o organizacjach i instytucjach pomagających ofiarom przemocy (adresy, telefony itp.)

Pedagog szkolny/psycholog szkolny:

1. przyjmuje i odnotowuje sprawę zgłoszenia o przemocy w rodzinie
2. diagnozuje sytuację ucznia i jego rodziny
3. jest koordynatorem pomocy uczniowi krzywdzonemu oraz jego rodzinie
4. przeprowadza rozmowy z uczniem oraz jego rodzicami lub prawnymi opiekunami
5. dyskretnie monitoruje sytuację ucznia w rodzinie
6. pozostaje w ciągłym kontakcie z wychowawcą i dyrektorem w sprawach dotyczących ucznia oraz jego rodziny

7. pomaga pracownikom szkoły we właściwym postępowaniu względem ofiary przemocy
8. informuje rodziców o możliwych kierunkach wsparcia ucznia
9. pomaga rodzicom w zrozumieniu podstawowych i typowych reakcji ucznia na różnorodne sytuacje
10. kieruje uczniów oraz rodziców do placówek specjalistycznych
11. współpracuje ze specjalistami pomagającymi uczniowi i jego rodzinie
12. może być osobą, która uruchamia procedurę „Niebieskie Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieskiej Karty”
13. bierze udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego opracowującego strategię działań względem całej rodziny, a w szczególności względem ofiary i sprawcy przemocy
14. dokumentuje wszystkie podejmowane działania względem ucznia i jego rodziny

Wychowawca klasy:

1. przyjmuje zgłoszenie o przemocy w rodzinie ucznia
2. powiadamia dyrektora szkoły/ zastępcę dyrektora szkoły
3. może być osobą, która uruchamia procedurę „Niebieskie Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieskiej Karty”
4. w przypadku gdy uczeń ma obrażenia, przeprowadza go do miejsca udzielenia pomocy
5. dba, by ofiara przemocy czuła się bezpiecznie
6. uważnie wsluchuje się w relacje ucznia
7. przekazuje sprawę pedagogowi/psychologowi szkolnemu
8. wzywa rodziców/opiekunów prawnych
9. odnotowuje w dokumentach wychowawcy swoje spostrzeżenia oraz szczegółową charakterystykę spotkania z rodzicami, z opisem postanowień i planów działania
10. udziela stałego wsparcia uczniowi oraz dyskretnie monitoruje jego sytuację w późniejszym okresie
11. monitoruje zespół klasowy, by skutki przemocy w domu nie wpływały na obniżenie pozycji poszkodowanego w klasie

Pielęgniarka szkolna (gdy stwierdzone zostaną obrażenia u ucznia)

1. dyskretnie, z poszanowaniem praw ucznia ogląda obrażenia
2. udziela pierwszej pomocy przedmedycznej, jeśli sytuacja tego wymaga
3. zgłasza potrzebę pomocy medycznej (według własnej oceny)
4. towarzyszy lub angażuje osoby towarzyszące w razie konieczności odwiezienia ucznia do szpitala
5. zapisuje w karcie zdrowia ucznia rodzaj stwierdzonych obrażeń oraz zakres udzielonej pomocy
6. udziela informacji (szczególnie rodzicom) o ewentualnych konsekwencjach pobicia dla zdrowia ucznia
7. przekazuje lekarzom kluczowe informacje o poszkodowanym i sytuacji
8. sporządza notatkę służbową

Nauczyciele:

1. przekazują wychowawcy i pedagogowi / psychologowi szkolnemu informacje o tym, że podejrzewają przemoc w rodzinie ucznia
2. sporządzają notatkę służbową
3. monitorują sytuację ucznia

4. mogą być osobami, które uruchamiają procedurę „Niebieskie Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieskiej Karty”
5. dbają o realizację treści z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki w bieżącej pracy pedagogicznej z uczniami
6. prowadzą psychoedukację rodziców

Niepedagogiczni pracownicy szkoły:

1. są uważni i wrażliwi na sytuację uczniów;
2. reagują na objawy przemocy oraz niepokojące zachowania, których mogą być świadkami;
3. zgłaszają obserwowane, niepokojące sygnały dyrekcji szkoły, pedagogowi / psychologowi szkolnemu lub wychowawcy.

10.PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU NARUSZENIA GODNOŚCI OSOBISTEJ UCZNIA PRZEZ NACZYZIELA

Podstawa prawna :

1. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks Pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 917 z późn. zm.)
 2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2018 r. poz. 1457)
 3. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2018 r. poz. 967)
 4. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 1998 r. w sprawie komisji dyscyplinarnych dla nauczycieli i trybu postępowania dyscyplinarnego (Dz. U. Dz. 1998r. Nr 15, poz. 64)
 5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 października 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie komisji dyscyplinarnych dla nauczycieli i trybu postępowania dyscyplinarnego
-
1. W przypadku uchybienia przez nauczyciela obowiązków wynikających z art. 6 Karty Nauczyciela, a w rezultacie naruszenia godności osobistej ucznia, prowadzi się wewnątrzszkolne postępowanie wyjaśniające.
 2. Dyrektor szkoły zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z nauczycielem, uczniem, rodzicem / prawnym opiekunem.
 - a) Włącza w rozmowę wyjaśniającą wychowawcę klasy.
 - b) Po ustaleniu stanu faktycznego i stwierdzeniu, że nastąpiło naruszenie godności osobistej ucznia, dyrektor ma prawo zastosować wobec nauczyciela konsekwencje w postaci:
 - i. upomnienia ustnego / przy pierwszym zdarzeniu/
 - ii. upomnienia pisemnego / przy powtórnym zdarzeniu/
 - c) Po czynnościach wyjaśniających, stwierdzających , że nie nastąpiło naruszenie godności osobistej ucznia, postępowanie zostaje zakończone, o czym zostają poinformowani zainteresowani.
 3. Jeżeli postępowanie wewnątrzszkolne potwierdza powtarzające się naruszenie godności osobistej ucznia, po dwukrotnym upomnieniu danego nauczyciela, przy kolejnym zdarzeniu dyrektor szkoły ma obowiązek skierować stosowne zawiadomienie do rzecznika dyscyplinarnego.
 4. **W przypadku ewidentnego naruszenia godności osobistej ucznia, dyrektor szkoły niezwłocznie wszczyna procedurę postępowania zgodnie z przepisami powszechnie obowiązującymi bez prowadzenia wyżej przedstawionego postępowania.**

11.PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU AGRESYWNEGO ZACHOWANIA UCZNIA

Nauczyciel bądź pracownik szkoły, który jest świadkiem agresywnego zachowania uczniów jest zobowiązany do:

1. Natychmiastowej słownej i stanowczej reakcji na zaistniałą sytuację:
 - a) odizolowania ucznia zachowującego się agresywnie
 - b) wezwania w razie potrzeby pomocy (innego nauczyciela, pedagoga, psychologa, pielęgniarki)
 - c) udzielenia pomocy ofierze agresji i zabezpieczeniu pozostałych uczniów.
2. Przeprowadzenia rozmowy ze stronami konfliktu uświadamiając im nieodpowiednie zachowanie oraz podejmując próbę ustalenia przyczyny agresji. O zajściu informuje wychowawcę i pedagoga szkolnego.
3. Wychowawca informuje rodziców (opiekunów prawnych) ucznia o jego agresywnym zachowaniu (poprzez zeszyt do korespondencji, kontakt telefoniczny lub mailowy), zwracając uwagę na konieczność przeprowadzenia przez rodziców rozmowy z dzieckiem.
4. Uczeń, który dopuścił się zachowania agresywnego otrzymuje karę określoną w statucie szkolnym.
5. W przypadku konieczności zdyscyplinowania wyjątkowo agresywnego lub nagminnie przejawiającego zachowania agresywne ucznia do szkoły zostanie wezwana policja w celu podjęcia interwencji zapewniającej bezpieczeństwo pozostałym uczniom i pracownikom szkoły (oraz rodzice/opiekunowie prawni ucznia).
6. Jeśli zachowanie ucznia nadal nie ulega poprawie, wychowawca zwraca się z pisemną prośbą o niezwłoczne zgłoszenie się rodziców (prawnych opiekunów) do szkoły:
 - a) przeprowadza rozmowę z rodzicami (prawnymi opiekunami), pogłębiając wiedzę na temat ucznia, jego rozwoju intelektualnego, społecznego, emocjonalnego w poszukiwaniu przyczyn agresji,
 - b) na prośbę wychowawcy rozmowę przeprowadza również pedagog i/lub psycholog szkolny (w obecności rodziców), analizując przyczyny zaburzonego zachowania ucznia oraz pomagając rodzicom w doborze właściwych metod wychowawczych,
 - c) brak zmiany w zachowaniu ucznia powoduje przeprowadzenie z nim rozmowy przez pedagoga/psychologa szkolnego w obecności rodziców,
 - d) pedagog/psycholog szkolny sporządzą z rozmowy z uczniem i rodzicami notatkę, którą podpisują zarówno uczeń jak i rodzice; notatka zostaje umieszczona w teczce indywidualnej agresywnego ucznia w dokumentacji PP.
7. W przypadku utrzymywania się nieprawidłowych relacji ucznia z rówieśnikami (pobicia, zaczepianie, wyzwiska, wymuszanie itp.), wychowawca w porozumieniu z rodzicami dziecka kieruje je na badania psychologiczne, w celu otrzymania dalszych wskazówek dotyczących prowadzenia ucznia.
8. Na prośbę rodziców (lub na wniosek wychowawcy/psychologa/pedagoga szkolnego) uczeń ma możliwość uczestniczenia w zajęciach socjoterapeutycznych organizowanych na terenie szkoły, prowadzonych przez pedagoga lub psychologa szkolnego, albo innego nauczyciela wyznaczonego przez dyrektora.
9. W sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu stwarza zagrożenie dla innych uczniów, pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły i wychowawcą ucznia kieruje wniosek do Sądu Rejonowego, Wydziału Rodziny i Nieletnich dotyczący zastosowania środka wychowawczego zapobiegającego dalszej demoralizacji ucznia.

12.PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI, GDY UCZEŃ UNIEMOŻLIWIA PROWADZENIE LEKCJI

Nauczyciel, któremu uczeń uniemożliwia prowadzenie zajęć a upomnienia i podjęte doraźne kroki wynikające z wewnątrzszkolnego systemu oceniania dotyczące zachowania nie przynoszą rezultatu, podejmuje następujące działania:

1. wzywa innego nauczyciela lub pracownika szkoły w celu zapewnienia bezpieczeństwa pozostałym w klasie uczniom i udaje się z uczniem zakłócającym przebieg lekcji do pedagoga/psychologa lub dyrektora szkoły;
2. informuje wychowawcę o zaistniałej sytuacji, który wzywa na rozmowę rodziców ucznia;

3. wychowawca, pedagog, psycholog lub dyrektor szkoły przeprowadzają z rodzicami (opiekunami prawnymi) ucznia rozmowę dotyczącą problemów z zachowaniem ucznia i wspólnie ustalają dalszy sposób postępowania; z rozmowy sporządzana jest notatka, którą podpisują wszystkie strony spotkania.
4. uczeń, w obecności rodziców, zostaje poinformowany o dokonanych ustaleniach i zobowiązany do bezwzględnej poprawy zachowania na piśmie – sporządzany jest kontrakt,
5. jeśli sytuacja nagminnie się powtarza i egzekwowanie zasad zawartych w wewnętrznych procedurach nie przynosi zamierzonych efektów, powiadamiane zostają odpowiednie instytucje.

13.PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL PODEJRZEWA, ŻE NA TERENIE SZKOŁY ZNAJDUJE SIĘ UCZEŃ BĘDĄCY POD WPŁYWEM ALKOHOLU, NARKOTYKÓW LUB INNYCH ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH

Nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy, a następnie:

1. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego – stwarza warunki, w jakich nie będzie zagrożone jego zdrowie lub życie.
2. Wzywa pielęgniarkę szkolną w celu stwierdzenia stanu trzeźwości i ewentualnie udzielenia pomocy medycznej. W przypadku nieobecności pielęgniarki szkolnej o pomoc należy poprosić dyrektora zespołu.
3. Zawiadamia o zaistniałym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców (opiekunów prawnych) ucznia, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania dziecka ze szkoły.
4. W przypadku odmowy ze strony rodziców (opiekunów prawnych), o pozostawieniu ucznia w szkole lub przewiezieniu go do placówki służby zdrowia, bądź przekazaniu go do dyspozycji policji decyduje dyrektor, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia.
5. W przypadku ucznia będącego pod wpływem alkoholu - jeżeli rodzice odmawiają przyjazdu, a uczeń jest agresywny wobec kolegów, nauczycieli lub swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych – szkoła natychmiast zawiadamia najbliższą jednostkę policji.
6. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości (stężenie we krwi powyżej 0,5 promila alkoholu lub w wydychanym powietrzu powyżej 25 mg w 1 dm³) policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień lub w przypadku jej braku do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców (prawnych opiekunów) oraz sąd rodzinny.
7. Pedagog szkolny sporządza notatkę z całego zajścia.
8. Jeżeli zdarzenia, podczas których uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających na terenie szkoły powtarzają się, świadczy to niebezpiecznie o jego demoralizacji i nakłada na szkołę obowiązek powiadomienia o tej szczególnej sytuacji policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.

Spożywanie przez ucznia alkoholu na terenie szkoły stanowi wykroczenie z art. 43 Ustawy z dn. 26.10.1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję i dalszy tok postępowania leży już w kompetencjach tej instytucji.

14.PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL PODEJRZEWA, ŻE UCZEŃ POSIADA PRZY SOBIE SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ NARKOTYK LUB INNY ŚRODEK ODURZAJĄCY

Nauczyciel, w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, psycholog, dyrektor) ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. **Nauczyciel (ani żaden inny pracowników szkoły) nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczek ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji!**

1. O swoich spostrzeżeniach nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców (opiekunów prawnych) ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa w szkole.
2. W przypadku, gdy uczeń, mimo wyraźnego wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczek lub kieszeni, dyrektor szkoły wzywa Policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
3. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki Policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję.
4. Nauczyciel jest zobowiązany udokumentować całe zdarzenie, sporządzając możliwie dokładną notatkę z przebiegu zajęcia, dotychczasowych ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.
5. Szkoła wszczyna wewnętrzne postępowanie wyjaśniające, czy był to przypadek jednorazowy czy też można już stwierdzić, że uczeń uległ procesowi demoralizacji.

15. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH ZAGROŻENIA UCZNIÓW PRZESTĘPCZOŚCIĄ I DEMORALIZACJĄ

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd bądź przejawia inne zachowania świadczące o jego demoralizacji (naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od spełniania obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych) **nauczyciel** powinien podjąć następujące kroki:

1. sporządza notatkę w dzienniku wychowawczym,
2. przekazuje informację wychowawcy

Wychowawca:

1. informuje o fakcie dyrektora, pedagoga i psychologa szkolnego,
2. wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im informację dotyczącą negatywnego zachowania ucznia,
3. w obecności rodziców (prawnych opiekunów) przeprowadza rozmowę z uczniem, udziela mu nagany, zobowiązuje na piśmie do zaniechania negatywnego postępowania,
4. rodzice (prawni opiekunowie) zostają na piśmie zobowiązani do szczególnego nadzoru nad dzieckiem oraz do stałych kontaktów z wychowawcą klasy,
5. sporządza pisemne, krótkie sprawozdanie z rozmowy przeprowadzonej z rodzicami (prawnymi opiekunami), w którym umieszcza konkretne ustalenia z nimi zawarte, pod którymi strony zamieszczają swój czytelny podpis.

W przypadku dalszego negatywnego zachowania ucznia oraz po wyczerpaniu wyżej wymienionych procedur **dyrektor szkoły:**

1. wzywa rodziców do szkoły i udziela w ich obecności nagany uczniowi,
2. zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania a rodziców do bezwzględnej nadzoru nad dzieckiem i cotygodniowego kontaktu z wychowawcą lub pedagogiem szkolnym,
3. w toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udziału dziecka w programie terapeutycznym,
4. w razie stwierdzenia braku poprawy zachowania ucznia bądź braku współpracy z rodzicami dyrektor powiadamia sąd rodzinny lub inny właściwy organ.

W przypadku, gdy rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka **pedagog szkolny**:

1. sporządza pisemną informację do sądu rodzinnego lub do policji (specjalisty ds. nieletnich),
2. kieruje wniosek o wsparcie działań wychowawczych wobec ucznia do sądu rodzinnego, opisując wszystkie zastosowane przez szkołę środki zaradcze;
3. dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

16. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI INNYCH ZACHOWAŃ UCZNIÓW, KTÓRE ZAGRAŻAJĄ BEZPIECZEŃSTWU ICH SAMYCH LUB INNYCH OSÓB (autoagresja, mówienie o samobójstwie, wyrażanie gróźb pod adresem kolegów i nauczycieli, kontakt z pornografią, posiadanie niebezpiecznych narzędzi, środków pirotechnicznych, posiadanie środków odurzających)

Nauczyciel podejmuje następujące działania:

1. W nagłych przypadkach zapewnia bezpieczeństwo uczniowi i otoczeniu, przed podjęciem kolejnych działań.
2. Powiadamia wychowawcę klasy;
3. Wychowawca powiadamia pedagoga, psychologa i dyrektora szkoły oraz sporządza notatkę ze zdarzenia. W razie potrzeby, o ile nie zostało to zrealizowane w pierwszym kroku, zapewnia bezpieczeństwo uczniowi do czasu przekazania go rodzicom;
4. Wychowawca wzywa rodziców (opiekunów prawnych) ucznia do szkoły lub w razie konieczności natychmiast kontaktuje się z nimi osobiście;
5. Wychowawca wspólnie z pedagogiem i/lub psychologiem szkolnym przeprowadza rozmowę z rodzicami w celu ustalenia dalszego toku postępowania;
6. W przypadku, gdy zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa, dyrektor szkoły powiadamia policję. Jeśli analiza sytuacji dziecka wskazuje na zaniedbanie rodziców lub jego demoralizację, powiadomiony zostaje również Sąd Rodzinny.
7. W przypadku otrzymywania gróźb ze strony ucznia nauczyciel jako urzędnik państwowy ma prawo do złożenia zgłoszenia do prokuratury.

17. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W PRZYPADKU POPEŁNIENIA PRZEZ UCZNIA CZYNU KARALNEGO

Nauczyciel będący na miejscu zdarzenia (w stosunku do ucznia, który popełnił czyn karalny) zobowiązany jest do:

1. Niezwłocznego powiadomienia dyrektora szkoły.
2. Ustalenia okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. Przekazania sprawy (o ile jest na terenie szkoły i jest znany) pod opiekę dyrektorowi szkoły lub pedagogowi.
4. Powiadomienia rodziców ucznia – sprawcy czynu karalnego.
5. Sporządzenia notatki z zajścia.

Nauczyciel będący na miejscu zdarzenia (w stosunku do ucznia, który stał się ofiarą przestępstwa) zobowiązany jest do:

1. Udzielenia pierwszej pomocy (przedmedycznej) bądź zapewnienia jej przez wezwanie pielęgniarki szkolnej lub innej przeszkolonej w zakresie udzielania pierwszej pomocy osoby w przypadku, gdy ofiara doznała obrażeń. W przypadku wypadku ciężkiego postępuje zgodnie ze stosowną procedurą.
2. Niezwłocznego powiadomienia dyrektora szkoły.

3. Powiadomienie rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i wezwania ich do stawiennictwa w szkole.
4. Sporządzenia notatki z zajęcia.

Dyrektor zobowiązany jest do:

1. Przyjęcia do wiadomości informacji o przestępstwie (wykroczeniu), zapewnienia dyskrecji przekazującemu informację poprzez wysłuchanie go bez świadków, o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym. Powinien również odnotować godzinę zgłoszenia oraz zapytać o przyczynę ewentualnej zwłoki w podaniu tej informacji.
2. Zapewnienia, w miarę potrzeby, niezbędnej pomocy lekarskiej wszystkim pokrzywdzonym.
3. Sprawdzenia bez zbędnej zwłoki w możliwie dostępny sposób wiarygodności otrzymanych informacji:
 - a) uwiarygodnienia otrzymanej informacji (jeżeli uczeń podaje świadków, to należy przeprowadzić rozmowę z jak najmniejszą ich ilością),
 - b) sprawdzenia, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników,
 - c) ustalenia w rozmowie z pokrzywdzonym liczby sprawców i ich danych personalnych,
 - d) w przypadku wątpliwości sprawdzenia materiału pochodzącego z monitoringu szkolnego,
 - e) nie nagłaśniania zdarzenia.
4. W przypadku braku wątpliwości, co do faktu zaistnienia zdarzenia, o ile jest to konieczne i możliwe, dyrektor lub pedagog zobowiązani są do zatrzymania do czasu przybycia Policji ofiary przestępstwa i jego sprawcy (-ów):
 - a) konieczność zatrzymania może wynikać z faktu zakończenia przez nich zajęć szkolnych bądź próby ucieczki czy ukrycia skradzionych przedmiotów. W przypadku zakończenia zajęć, o fakcie zatrzymania bezwzględnie należy powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych. W trakcie prowadzenia zajęć szkolnych z powiadomieniem należy poczekać do przyjazdu Policji. Nie należy zatrzymywać na "siłę" sprawcy czynu, ale w ramach swojego autorytetu spowodować, by pozostał pod opieką pedagoga lub psychologa szkolnego, w oddzielnym pomieszczeniu do chwili przybycia Policji,
 - b) jeżeli sprawców jest kilku, w miarę możliwości należy umieścić ich w oddzielnych pomieszczeniach, z zachowaniem ich bezpieczeństwa,
 - c) sprawcę (-ów) należy bezwzględnie odizolować od ofiar,
 - d) udzielić wsparcia psychologicznego osobom pokrzywdzonym w zdarzeniu, jeśli sytuacja tego wymaga.
5. W przypadku odnalezienia rzeczy pochodzących z przestępstwa lub służących do popełnienia przestępstwa należy je zabezpieczyć w następujący sposób:
 - a) pozostawić w miejscu znalezienia, zabezpieczając przed przemieszczeniem, zniszczeniem, nakrywając je czymś i pilnując,
 - b) zapewnić, by przedmioty te nie były dotykane, a gdy istnieje potrzeba ich przemieszczenia, starać się chwytać je w jednym miejscu (jak najmniej typowym).
 - c) odnotować personalia uczestników i ewentualnych świadków zdarzenia.
 - d) powiadomić o zdarzeniu Policję i wykonać ewentualne czynności zalecone przez przyjmującego zgłoszenie policjanta.

Zakazy:

1. *Nie należy "na własną rękę" wyjaśniać przebiegu zdarzenia, a zwłaszcza konfrontować uczestników zdarzenia, dążyć do pojednania, itp.*
2. *Bezwzględnie nie należy dokonywać przeszukania teczek, toreb, kieszeni. Należy poprosić o ich dobrowolne okazanie.*

Na terenie szkoły każdy uczeń może zostać wylegitymowany przez Policję!

Legitymowanie ma na celu przede wszystkim :

1. identyfikację osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia,
2. ustalenie świadków zdarzenia powodującego naruszenie bezpieczeństwa lub porządku publicznego,
3. wykonanie polecenia wydanego przez sąd, prokuratora, organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego,
4. identyfikację osób wskazanych przez pokrzywdzonych jako sprawców przestępstw lub wykroczeń,
5. poszukiwania osób zaginionych lub ukrywających się przed organami ścigania i wymiarem sprawiedliwości.

Dopuszczalne jest również przesłuchanie ucznia na terenie szkoły, przy czym:

1. jeżeli uczeń nie ma ukończonych 17 lat, a jest podejrzany o popełnienie czynu karalnego, przesłuchanie powinno odbywać się w obecności jego rodziców,
2. w charakterze świadka można przesłuchiwać każdego małoletniego, bez względu na wiek i w takiej czynności nie jest konieczny udział rodziców.

Najdrastyczniejszą sytuacją, jaka może spotkać ucznia w szkole jest **zatrzymanie przez Policję**. Aby jednak ono nastąpiło, musi zaistnieć jedna z wymienionych niżej przesłanek:

1. istnieje uzasadnione przypuszczenie, że uczeń popełnił przestępstwo,
2. przeciwko uczniowi toczy się postępowanie karne, a sąd lub prokurator zarządzili jego przymusowe doprowadzenie (art. 247 kpk),
3. uczeń jest świadkiem w procesie karnym, a organ prowadzący postępowanie (policja, prokurator, sąd) zarządzi jego przymusowe doprowadzenie (art. 285 §2 kpk),
4. zachodzi potrzeba umieszczenia dziecka w Policyjnej Izbie Dziecka,
5. uczeń stwarza w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia (art.15 ust.1 pkt.3 Ustawy o Policji),
6. uczeń w stanie nietrzeźwości swoim zachowaniem daje powód do zagrożenia lub znajduje się w okolicznościach zagrażających jego życiu lub zdrowiu innych osób.

18.PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KRADZIEŻY LUB ZNISZCZENIA MIENIA

Nauczyciel / pracownik szkoły, któremu zgłoszono kradzież lub zniszczenie mienia (lub był jej świadkiem), podejmuje następujące działania:

1. Ustala okoliczności zdarzenia.
2. Powiadamia wychowawcę klasy a ten pedagoga i dyrektora.
3. Wychowawca wspólnie z pedagogiem i dyrektorem prowadzą czynności wyjaśniające, z zachowaniem zasad nietykalności osobistej ucznia – sprawcy.
4. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) ucznia – sprawcy. Informuje ich o zdarzeniu, podjętych dotąd działaniach i konsekwencjach czynu (zadośćuczynienie, kary wynikające z regulaminu oceniania zachowania).
5. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) ucznia poszkodowanego oraz informuje ich o zdarzeniu, podjętych dotąd działaniach i konsekwencjach czynu sprawcy.
6. Podobny tryb postępowania ma miejsce, gdy zniszczeniu lub kradzieży uległa własność szkoły.
7. W przypadku, gdy wartość kradzieży lub zniszczenia przekracza kwotę zgodną z aktualnym stanem prawnym, sprawa obligatoryjnie jest zgłaszana na policję.

19. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY DZIECKO JEST SPRAWCĄ LUB OFIARĄ PRZEMOCY

Nauczyciel podejmuje następujące działania:

1. Słownie reaguje na agresywne zachowanie ucznia i doprowadza do natychmiastowego przerwania incydentu. Rozdziela strony konfliktu i odizolowuje sprawcę od ofiary. O zajściu powiadamia bezzwłocznie wychowawcę.
2. Wychowawca powiadamia pedagoga/psychologa i dyrektora.
3. pedagog/psycholog wspólnie z wychowawcą przeprowadzają rozmowy ze sprawcą i ofiarą zajścia:
 - a) w formie konfrontacji lub oddzielnie ze sprawcą i ofiarą, jeśli istnieje konieczność ochrony ucznia poszkodowanego,
 - b) wysłuchują relacji ewentualnych świadków zdarzenia,
 - c) pedagog sporządza notatkę z zajścia.

Postępowanie z uczniem – ofiarą przemocy:

1. Wychowawca wzywa rodziców (prawnych opiekunów) ucznia do szkoły, informuje ich o zdarzeniu i poucza o możliwości złożenia zawiadomienia na policję,
2. Zostaje sporządzona pisemna notatka z rozmowy.

Postępowanie z uczniem – sprawcą przemocy:

1. Wychowawca wzywa rodziców (prawnych opiekunów) ucznia do szkoły. Informuje ich o zajściu oraz decyzji rodziców ofiary, co do ewentualnego zgłoszenia zajścia na policję,
2. Zostaje sporządzona notatka z rozmowy,
3. Rodzice zobowiązani zostają do szczególnego nadzoru nad dzieckiem i zostają poinformowani, że w przypadku powtórzenia się zdarzenia szkoła zawiadomi policję lub sąd rodzinny.

20. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI, KIEDY NAUCZYCIEL JEST OFIARĄ PRZEMOCY (ZNIEWAŻENIE NAUCZYCIELA, UPOKORZENIE)

Zgodnie z art. 63 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2018 r. poz. 967) nauczyciel, podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1600).

Organ prowadzący szkołę i dyrektor szkoły są obowiązani z urzędu występować w obronie nauczyciela, gdy ustalone dla nauczyciela uprawnienia zostaną naruszone.

Dyrektor szkoły po uzyskaniu informacji o znieważeniu nauczyciela przez ucznia (popelnieniu przez niego czynu karalnego) ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję. Jeśli czynu karalnego dopuści się nieletni uczeń, podejmowane są wobec niego działania przewidziane w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. z 2018 r. poz. 969).

Prowadzenie postępowania w sprawie popełnienia czynu karalnego należy do organów ścigania

Dyrektor podejmuje następujące działania:

1. informuje o zdarzeniu organ prowadzący,
2. nie prowadzi dochodzenia w szkole (postępowania w sprawie popełnienia czynu karalnego).

Dyrektor, jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę oraz za zapewnienie pomocy nauczycielom w realizacji ich zadań, podejmuje odpowiednie działania wychowawcze, aby zapobiec podobnym incydentom w przyszłości.

W celu zapobieżenia podobnym incydentom w przyszłości Dyrektor powinien:

1. powiadomić ucznia i jego rodziców o naganności czynu i konsekwencjach wynikających z jego popełnienia,
2. zastosować wobec ucznia karę przewidzianą w statucie szkoły za właściwe zachowanie wobec nauczyciela (art. 99 pkt 5 ustawy – Prawo oświatowe),
3. zobowiązać wychowawców klas do omówienia zdarzenia wraz z przypomnieniem uczniom norm i zasad obowiązujących w szkole oraz konsekwencji za postępowanie niezgodnie z nimi, odwołując się do statutu szkoły, w którym powinny być określone prawa i obowiązki uczniów oraz rodzaje kar stosowanych wobec nich (art. 98 ustawy – Prawo oświatowe),
4. omówić ze wszystkimi uczniami kwestie prawne dotyczące ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych oraz konsekwencjach grożących uczniom za znieważenie nauczyciela,
5. poinformować uczniów i rodziców o działaniach, jakie podjęte zostały w stosunku do ucznia, który znieważał nauczyciela szkoły.

21.PROCEDURY REAGOWANIA W SZKOLE NA UJAWNIECIE CYBERPRZEMOCY

1. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy.
2. Ustalenie okoliczności zdarzenia (rodzaj materiału, sposób rozpowszechniania, ustalenie sprawcy/ów, świadków zdarzenia).
3. Zabezpieczenie dowodów.
4. Powiadomienie dyrektora, pedagoga szkolnego.
5. Analiza zdarzenia przy współudziale wychowawcy, pedagoga i dyrektora.

POSTĘPOWANIE WOBEC SPRAWCY CYBERPRZEMOCY

Gdy sprawcą jest uczeń szkoły:

1. Powiadomienie rodziców lub opiekuna prawnego sprawcy o dalszym postępowaniu i konsekwencjach wobec dziecka.
2. Powiadomienie policji i/lub sądu rodzinnego.
3. Zobowiązanie ucznia do zaprzestania takiego postępowania i usunięcia materiałów z sieci.
4. Zastosowanie konsekwencji regulaminowych
5. Zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniowi-sprawcy
6. Monitoring

Gdy sprawca jest nieznany:

1. Przerwanie ataku cyberprzemocy (zawiadomienie administratora serwisu w celu usunięcia materiału)
2. Powiadomienie policji

POSTĘPOWANIE WOBEC OFIARY CYBERPRZEMOCY

1. Rozmowa z ofiarą cyberprzemocy (wsparcie, porada).

2. Ujawnienie okoliczności zdarzenia (rodzaj materiału, sposób rozpowszechniania, ustalenie sprawcy/ów, świadków zdarzenia).
3. Zabezpieczenie dowodów.
4. Powiadomienie dyrektora, pedagoga szkolnego.
5. Analiza zdarzenia przy współudziale wychowawcy, pedagoga i dyrektora.
6. Powiadomienie rodziców lub opiekuna prawnego poszkodowanego ucznia o zdarzeniu, o działaniach szkoły, porada i pomoc.
7. Zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej poszkodowanemu uczniowi.
8. Monitorowanie sytuacji ucznia

22.PROCEDURA POSTĘPOWANIA DYREKTORA SZKOŁY W PRZYPADKU, GDY POLICJA DOKONUJE ZATRZYMANIA NIELETNIEGO SPRAWCY CZYNU KARALNEGO PRZEBYWAJĄCEGO NA ZAJĘCIACH W SZKOLE

1. Funkcjonariusz Policji przedstawia dyrektorowi powód przybycia i okazuje legitymację służbową. Dyrektor ma prawo zapisać dane osobowe policjanta oraz numer jego legitymacji służbowej, w celu sporządzenia własnej dokumentacji.
2. Policjant informuje dyrektora o przyczynie zatrzymania ucznia.
3. Pedagog szkolny sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant informuje wymienionego o przyczynach przybycia i czynnościach, jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą, np. przesłuchanie.
4. Każda dotycząca uczniów wizyta policjantów w szkole powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi.
5. W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych lub innych niebezpiecznych substancji czy przedmiotów, należy przede wszystkim zapewnić bezpieczeństwo wszystkim przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i natychmiast wezwać policję.
6. O zaistniałej sytuacji natychmiast powiadamiani są rodzice dziecka.

23.PROCEDURY WSPÓŁPRACY SZKOŁY Z POLICJĄ

1. Policja jest instytucją długofalowo i na bieżąco wspierającą działania szkoły w zakresie profilaktyki, pomocy doraźnej oraz w sytuacjach wymagających nagłych interwencji.
2. Pomoc kierowana jest do uczniów, rodziców, nauczycieli oraz innych pracowników szkoły. Koordynatorami współpracy są dyrektor szkoły, wychowawcy, pedagog i psycholog szkolny oraz specjalista ds. nieletnich i patologii właściwej jednostki policji.
3. Do współpracy ze szkołą zobowiązani są również policjanci posterunku, w rejonie którego znajduje się szkoła;
4. Pracownicy szkoły, wyznaczeni do współpracy z policją, specjaliści ds. nieletnich i patologii oraz dzielnicowi powinni wspólnie ustalić wzajemne zasady kontaktu, by móc na bieżąco wymieniać informacje i rozwiązywać problemy związane z bezpieczeństwem i dobrem uczniów.

Współpraca w zakresie pracy profilaktyczno – wychowawczej:

1. W celu ustalenia zakresu działań profilaktycznych, na terenie szkoły w ciągu roku szkolnego, przeprowadzana jest diagnoza potrzeb środowiska szkolnego;
2. Na podstawie diagnozy środowiska szkolnego oraz diagnozy środowiska lokalnego przeprowadzanej przez policję, ustala się zakres działań profilaktycznych;

Działania profilaktyczne obejmują:

1. spotkania wychowawców, nauczycieli, dyrektorów szkół i rodziców z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich i patologii, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością, demoralizacją dzieci i młodzieży oraz uzależnieniami;
2. spotkania tematyczne uczniów z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełnianie czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości, unikania zagrożeń czy zachowań ryzykownych, zasad zachowania się w przypadku kontaktu z agresywnymi psami, itp.
3. wspólny, szkoły i policji, udział w lokalnych programach profilaktycznych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich.

W ramach współpracy policji ze szkołą organizuje się:

1. spotkania pedagogów szkolnych, nauczycieli, dyrektorów szkół z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich i patologii, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym,
2. spotkania tematyczne młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełnianie czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości, zasad zachowania się w przypadku kontaktu z agresywnymi psami, itp. oraz z młodszymi uczniami na temat zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobów unikania zagrożeń,
3. informowanie policji o zdarzeniach na terenie szkoły wypełniających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz przejawach demoralizacji dzieci i młodzieży,
4. udzielanie przez policję pomocy szkole w rozwiązywaniu trudnych, mogących mieć podłoże przestępcze problemów, które zaistniały na terenie szkoły,
5. wspólny – szkoły i policji – udział w lokalnych programach profilaktycznych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich.

Współpraca w zakresie pomocy doraźnej:

1. Pomoc doraźna udzielana szkole ze strony policji, opiera się na wymianie informacji o zagrożeniach i zdarzeniach zagrażających życiu i zdrowiu uczniów występujących na terenie szkoły;
2. Wychowawca, nauczyciel czy inny pracownik szkoły, który stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierzędu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych, ma obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym dyrektora szkoły a następnie rodziców lub opiekunów nieletniego;
3. szkoła w powyższych sytuacjach, podejmuje wobec ucznia środki zaradcze (powiadomienie rodziców, ostrzeżenia ucznia, skierowanie do specjalistów itp.);
4. gdy wyczerpane zostaną środki możliwe do wykorzystania przez szkołę w określonej sytuacji, dyrektor szkoły lub pedagog szkolny powiadamiają policję;

Wszystkich nauczycieli i pracowników szkoły obowiązują „Procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkół z policją w sytuacjach zagrożenia uczniów przestępczością i demoralizacją”, które stosuje się:

1. w przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzania się w stan odurzenia, uprawia nierzęd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji,
2. w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających,
3. w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk;
4. w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancje przypominające narkotyk lub inne środki odurzające;

Po przekazaniu sprawy policji, dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

Współpraca w sytuacjach wymagających nagłych interwencji:

1. sytuacje wymagające nagłej interwencji występują zawsze wtedy, gdy dochodzi do popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, lub w przypadku, gdy któryś z uczniów stał się ofiarą czynu karalnego;
2. dyrektor szkoły lub pedagog szkolny wzywa w takich sytuacjach do szkoły policję, przekazując informację o zdarzeniu.

W przypadku, gdy uczeń jest sprawcą czynu karalnego, nauczycieli i innych pracowników szkoły obowiązują następujące etapy postępowania:

1. niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
2. ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
3. przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły pod opiekę,
4. powiadomienie rodziców ucznia – sprawcy,
5. niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły a jego tożsamość nie jest nikomu znana,
6. zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji.

W przypadku, gdy uczeń stał się ofiarą czynu karalnego, nauczycieli obowiązują następujące etapy postępowania:

1. udzielenie pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienie jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza w przypadku, gdy ofiara doznała obrażeń,
2. niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
3. powiadomienie rodziców ucznia,
4. niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję.

Każda dotycząca uczniów wizyta policjanta w szkole, powinna być wcześniej zasygnalizowana przez osobę inicjującą taką wizytę dyrektorowi lub uzgodniona z innym pracownikiem szkoły.

24.POSTĘPOWANIE NAUCZYCIELA W PRZYPADKU ZNALEZIENIA NA TERENIE SZKOŁY BRONI, MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH I INNYCH NIEBEZPIECZNYCH SUBSTANCJI LUB PRZEDMIOTÓW

1. Nauczyciel natychmiast uniemożliwia dostęp osób postronnych do znalezionych materiałów.
2. Niezwłocznie powiadamia o zaistniałej sytuacji dyrektora szkoły.
3. Dyrektor, celem zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim przebywającym na terenie szkoły natychmiast ogłasza ewakuację szkoły zgodnie z obowiązującą procedurą.
4. Dyrektor powiadamia jednocześnie służby ratownicze (straż pożarną, policję) oraz Kuratora Oświaty.

25.PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZAMACHU TERRORYSTYCZNEGO

Symptomy wystąpienia zagrożenia incydem bombowym:

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne. Dlatego zwracaj uwagę na to co dzieje się w najbliższym otoczeniu, np. podczas zakupów, w podróży, podczas uczestnictwa w imprezach masowych, uroczystościach religijnych i innych miejscach publicznych, gdzie przebywa duża liczba ludzi.

Zainteresowania i uwagi wymagają:

1. rzucające się w oczy nietypowe zachowania osób;
2. pozostawione bez opieki przedmioty typu: teczki, paczki, pakunki itp.;
3. osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku;
4. samochody, a w szczególności furgonetki pozostawione w nietypowych miejscach tj. w pobliżu szkół, kościołów lub miejsc organizowania imprez masowych, zawodów sportowych i zgromadzeń.

O swoich spostrzeżeniach natychmiast poinformuj: służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo obiektu, Straż Miejską lub Policję (telefony alarmowe znajdują się poniżej).

JAK POSTĘPOWAĆ W SYTUACJACH ZAGROŻENIA INCYDEM BOMBOWYM:

Możesz przygotować się na wypadek zaistnienia tego typu zagrożenia w miejscach użyteczności publicznej:

1. pomyśl, którędy w pośpiechu można się ewakuować z budynku, metra, sklepu lub innych zatłoczonych miejsc,
2. zapamiętaj, gdzie znajdują się czynne klatki schodowe i wyjścia ewakuacyjne, a przede wszystkim tzw. drogi ewakuacyjne,
3. zwróć uwagę na ciężkie lub łatwo tłukące się przedmioty, które mogą być przesunięte, rzucone lub zniszczone podczas wybuchu, zapamiętaj elementy z najbliższego otoczenia,
4. pamiętaj o tym, aby nie przyjmować od obcych osób żadnych pakunków, nie pozostawiać własnego bagażu bez opieki,
5. jeżeli jesteś osobą, która dowiedziała się o podłożeniu ładunku wybuchowego lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinieneś natychmiast ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo na tym terenie najbliższej jednostce Policji lub Straży Miejskiej, władzom administracyjnym,
6. informacji takiej nie należy rozpowszechniać, gdyż jej przekazanie osobom trzecim, może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca,
7. zawiadamiając Policję staraj się podać następujące informacje: rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzan przedmiot);
8. treść rozmowy z osobą przekazującą, informację o podłożeniu ładunku wybuchowego;
9. numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia;
10. opis miejsca i wyglądu ujawnionego przedmiotu.

Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

1. do czasu przybycia Policji należy w miarę istniejących możliwości zabezpieczyć zagrożone miejsce, zachowując elementarne środki bezpieczeństwa, bez narażania siebie i innych osób na niebezpieczeństwo,

2. Po przybyciu Policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją,
3. należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów,
4. przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby” użytkownicy pomieszczeń powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie celem odnalezienia przedmiotów nieznanego pochodzenia,
5. podejrzanych przedmiotów **NIE WOLNO DOTYKAĆ!** O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora,
6. pomieszczenia ogólnodostępne (korytarze, klatki schodowe, toalety, piwnice, strychy) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu sprawdzają i przeszukują osoby wyznaczone lub służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji,
7. po ogłoszeniu ewakuacji należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon,
8. po ogłoszeniu ewakuacji w miejscu twojej pracy należy je opuścić, zabierając listę ewakuacyjną uczniów.
9. identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne Policji.

PODSUMOWUJĄC – PAMIĘTAJ:

1. Zachowaj spokój i zorientuj się, jak bezpiecznie opuścić niebezpieczną strefę;
2. Zawsze stosuj się do poleceń osób kierujących akcją ewakuacyjną lub ratowniczą,
3. Jeżeli nie podjęto działań zapobiegawczych powiadom stosowne służby,
4. Nigdy nie dotykaj podejrzanych przedmiotów niewiadomego pochodzenia pozostawionych bez opieki,

INFORMACJA NA TEMAT TELEFONÓW ALARMOWYCH:

999 Pogotowie Ratunkowe

998 Straż Pożarna

997 Policja

987 Wojewódzkie Centra Zarządzania Kryzysowego

112 telefon alarmowy dla użytkowników telefonów komórkowych

0 800 120 226 bezpłatna Infolinia Policji

Opracowano na podstawie instrukcji Komendy Głównej Policji.

26.PROCEDURA ROZPOZNAWANIA ŚRODOWISKA RODZINNEGO DZIECKA

1. Komunikowanie się jest podstawowym narzędziem systemu rozpoznawania środowiska dziecka.
2. Wymiana informacji na temat poszczególnych dzieci zachodzi między osobami zaangażowanymi w kształcenie i wychowanie dzieci w szkole.
3. Na wniosek dyrektora szkoły informację uzupełniają osoby zatrudnione poza szkołą, tj.: pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonariusze Policji, kuratorzy zawodowi i społeczni, pracownicy publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej.
4. Pod koniec każdego roku szkolnego odbywają się konsultacje wychowawców dzieci pięcio- i sześciolletnich z przyszłymi wychowawcami klas pierwszych.
5. Sporządza się wykaz dzieci: zagrożonych niedostosowaniem społecznym, sprawiających trudności wychowawcze, z rodzin wielodzietnych, z rodzin rozbitych lub niepełnych.

6. W przypadku nagłego wystąpienia problemów, pedagog i/lub psycholog po konsultacji z nauczycielem:
 - a) przeprowadza rozmowę z rodzicami na terenie szkoły w celu ustalenia przyczyn zmiany zachowania dziecka i podjęcia środków zaradczych,
 - b) przeprowadza wywiad środowiskowy ustalając warunki socjalno-bytowe, relacje między dzieckiem a rodzicami i rodzeństwem, system kar i nagród, czas wolny dziecka itp.
7. Wizyta domowa może przybierać charakter poradnictwa wychowawczego lub interwencyjnego.
8. W sytuacjach wyjątkowych nauczyciel może korzystać z asysty funkcjonariusza KP, MOPS lub kuratora sądowego.
9. Diagnozę funkcjonowania środowiska można przeprowadzić za zgodą rodziców.
10. W uzasadnionych przypadkach nauczyciel wnioskuję o kierowanie spraw dzieci z rodzin zaniedbanych środowiskowo do Sądu Rejonowego, Wydział Rodzinny i Nieletnich.
11. W przypadku dzieci osieroconych i opuszczonych dyrektor szkoły wnioskuję o skierowanie ich do placówek opieki całkowitej.

27.PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA Z UCZNIEM SPRAWIAJĄCYM TRUDNOŚCI WYCHOWAWCZE

1. Wychowawca ma obowiązek przeprowadzenia diagnozy sytuacji szkolnej i rodzinnej uczniów na początku każdego kolejnego roku szkolnego i monitorowania jej na bieżąco.
2. Wychowawca ma obowiązek podejmować wszelkie dostępne działania wychowawcze zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązywania problemów z zachowaniem się ucznia.
3. Wychowawca zaprasza na spotkanie rodziców (opiekunów prawnych) sprawiającego problemy wychowawcze ucznia, podczas którego informuje ich o istniejących trudnościach, przedstawia swój plan działań wychowawczych i zobowiązuje rodziców do ścisłej współpracy i rzetelnego przestrzegania ustalonych reguł.
4. W przypadku nadal utrzymujących się trudności wychowawczych z uczniem wychowawca inicjuje spotkania z członkami zespołu pomocy psychologiczno-pedagogicznej celem uzyskania wsparcia i wspólnego poszukiwania sposobów radzenia sobie z problemami wychowawczymi ucznia.
5. Wychowawca ponownie wzywa na spotkanie rodziców ucznia, (w spotkaniu mogą również uczestniczyć szkolny pedagog i psycholog), po czym wspólnie opracowują plan naprawczy w celu przezwyciężenia trudności wychowawczych ucznia. Na zakończenie spotkania wzywa się ucznia, przedstawia mu plan działań, po czym uczeń wraz z rodzicami podpisują zobowiązanie ścisłej współpracy.
6. Wychowawca, po konsultacji z członkami zespołu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, może skierować rodziców na badania do Poradni Psychologiczno–Pedagogicznej, przedstawiając im korzyści i znaczenie opinii dla oceny przyczyn zachowania dziecka.
7. W przypadku braku zgody rodziców na przeprowadzenie badań w poradni, lub braku rzeczywistej współpracy z rodzicami ucznia, a uczeń zachowuje się agresywnie, wychowawca postępuje zgodnie z procedurą dotyczącą postępowania z uczniem agresywnym.
8. Na najbliższym spotkaniu Rady Pedagogicznej nauczyciel szczegółowo zapoznaje pozostałych członków z zaistniałym problemem, przedstawia podjęte dotychczas działania oraz ewentualne efekty tych działań.

28.PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIA MAJĄCEGO TRUDNOŚCI W NAUCE

1. Nauczyciele, wychowawca, specjaliści, zespół ds. pomocy psychologiczno- pedagogicznej, analizują postępy uczniów w nauce,
2. W przypadku uczniów z problemami w nauce wyjaśniają ich przyczyny: rozpoznanie pedagogiczne, określanie słabych i mocnych stron, diagnozowanie - rozmowa z uczniem, rozmowa z rodzicami (prawnymi opiekunami), kierowanie ucznia w porozumieniu z rodzicami do poradni psychologiczno-pedagogicznej w celu diagnozy przyczyn

trudności w nauce (informacja o konieczności badania potwierdzona podpisem rodzica w dokumentacji wychowawcy),

3. Adekwatnie do rozpoznanych przyczyn szkoła organizuje pomoc uczniom w celu przezwyciężenia trudności poprzez:
 - a) dostosowanie form, metod pracy i wymagań zgodnie z zaleceniami zawartymi w opinii lub orzeczeniu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dostarczonych przez rodzica, bądź dokonanej diagnozy trudności ucznia przez zespół nauczycieli, pedagoga, logopedę, terapeutę, psychologa szkolnego,
 - b) skierowanie ucznia na zajęcia wyrównawcze,
 - c) skierowanie ucznia na zajęcia korekcyjno-kompensacyjne,
 - d) prowadzenie dodatkowych (poza zajęciami wyrównawczymi) zajęć indywidualnych z uczniem w celu eliminowania braków edukacyjnych, organizowanie samopomocy koleżeńskiej,
 - e) ścisłą współpracę z rodzicami (rozmowy indywidualne, założenie zeszytu kontroli postępów w nauce itp.), wspólne ustalenie metod pracy z dzieckiem i przekazywanie wskazówek rodzicowi do pracy w domu,
 - f) dalszą obserwację dziecka i jego postępów w nauce, analizę wytworów (dokumentów) pracy dziecka, rozmowy z uczniem, rodzicami, nauczycielami poszczególnych przedmiotów, pedagogiem, psychologiem szkolnym.

29.PROCEDURY WSPÓŁPRACY Z PORADNIĄ PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNĄ

Współpraca w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów z trudnościami dydaktycznymi lub wychowawczo-dydaktycznymi:

1. Osobą, która może pomóc rodzicowi w podjęciu decyzji o skierowaniu ucznia do poradni psychologiczno-pedagogicznej może być nauczyciel przedmiotu, wychowawca lub inny specjalista pracujący z uczniem;
2. Decyzję o potrzebie skierowania podejmuje się na podstawie obserwacji ucznia, analizy jego osiągnięć szkolnych lub zachowania;
3. Nauczyciel, wychowawca przekazuje rodzicom informacje o swoich spostrzeżeniach dotyczących ucznia, informuje ich o celu skierowania oraz o możliwości otrzymania pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub innej specjalistycznej, na terenie poradni w zakresie:
 - a) diagnozowania i korekty przyczyn trudności w nauce,
 - b) korygowania zaburzeń emocjonalnych,
 - c) nauki metod pracy z dzieckiem,
 - d) poradnictwa specjalistycznego,
 - e) specjalistycznych terapii,
 - f) wskazania możliwości kształcenia dla dzieci z wadami fizycznymi, przewlekłymi schorzeniami lub trudnościami w nauce,
 - g) kształtowania umiejętności rozpoznawania uzdolnień dziecka, wskazywania sposobów ich rozwijania,
 - h) treningu umiejętności wychowawczych „Szkoła dla rodziców”.
4. Zgłoszenia w poradni dokonuje rodzic (opiekun prawny) ucznia, który następnie zostaje poinformowany o ustalonym terminie badania. Na pisemny wniosek rodzica (opiekuna) poradnia wydaje opinię. Do wniosku może być dołączona istniejąca dokumentacja (wyniki badań i obserwacji psychologicznych, pedagogicznych, logopedycznych, lekarskich oraz opinia nauczycieli, wychowawców lub specjalistów udzielających pomocy pedagogiczno-psychologicznej na terenie szkoły);
5. Poradnia może zwrócić się do dyrektora szkoły o wydanie opinii nauczycieli, wychowawcy i specjalistów pracujących z dzieckiem w celu uzyskania informacji o problemach dydaktycznych i wychowawczych. Zostaje o tym poinformowana również osoba składająca wniosek.

6. W wyznaczonym dniu badania, rodzic osobiście udaje się z dzieckiem do poradni, uczeń w tym dniu ma usprawiedliwioną nieobecność;
7. Jeżeli poradnia w wyniku postępowania diagnostycznego wydaje opinię psychologiczno-pedagogiczną, to ma ona charakter jawny; rodzice mają jednak prawo do zachowania wyników badań w tajemnicy;
8. Jeżeli rodzic udzieli informacji nt. wyników badań czy konsultacji (przekaze opinię czy orzeczenie), wówczas szkoła podejmuje działania, stosowne do zawartych w opinii lub orzeczeniu zaleceń.

Współpraca w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów zdolnych:

1. Osoba, która może pomóc rodzicowi w podjęciu decyzji o skierowaniu ucznia zdolnego do poradni psychologiczno-pedagogicznej, może być nauczyciel, wychowawca lub inny specjalista pracujący z uczniem;
2. Decyzję o potrzebie skierowania podejmuje się na podstawie obserwacji ucznia, analizy jego osiągnięć szkolnych i pozaszkolnych;
3. Nauczyciel, wychowawca lub pedagog przekazuje rodzicom informacje o swoich spostrzeżeniach dotyczących ucznia, informuje ich o celu skierowania,
4. Wspólnie: nauczyciel przedmiotu, pedagog i rodzic, podejmują decyzję czy celem badania ma być indywidualny program czy indywidualny tok nauczania z danego przedmiotu;
5. Po dokonaniu wstępnej analizy kierunku uzdolnień ucznia, nauczyciel przedmiotu i wychowawca przygotowują opinię, zawierającą opis funkcjonowania ucznia w aspektach intelektualnym, emocjonalnym i społecznym na terenie szkoły i w domu oraz opis jego dotychczasowych osiągnięć;
6. Zgłoszenia w poradni dokonuje rodzic. Do wniosku może dołączyć przygotowaną przez nauczycieli opinię o uczniu. W wyznaczonym dniu badania, rodzic osobiście udaje się z dzieckiem do poradni, uczeń w tym dniu ma usprawiedliwioną nieobecność;
7. Jeżeli poradnia w wyniku postępowania diagnostycznego wydaje opinię psychologiczno-pedagogiczną, to ma ona charakter jawny; rodzice mają jednak prawo do zachowania wyników badań w tajemnicy;
8. Jeżeli rodzic udzieli informacji nt. wyników badań czy konsultacji (przekaze opinię czy orzeczenie), wówczas szkoła podejmuje działania, stosowne do zawartych w opinii zaleceń.

30.PROCEDURA KONTAKTÓW Z RODZICAMI

1. Niniejsza procedura ma na celu ułatwienie wzajemnych kontaktów nauczycieli z rodzicami (opiekunami prawnymi) uczniów oraz uwzględnienia ich roli w działalności wychowawczej szkoły zawartej w szkolnym programie wychowawczym.
2. Kontakty rodziców (opiekunów prawnych) z nauczycielami przebiegają według ustalonego i podanego na początku roku szkolnego harmonogramu oraz zgodnie z bieżącymi potrzebami w następujących formach:
 - a) zebrania organizacyjne i informacyjne z rodzicami;
 - b) konsultacje i rozmowy indywidualne z rodzicami,
 - c) uroczystości, imprezy z udziałem rodziców,
 - d) zajęcia otwarte dla rodziców,
 - e) warsztaty dla rodziców,
 - f) spotkania ze specjalistami dla rodziców (np. pedagog, psycholog, pielęgniarka itp.),
 - g) Dni otwarte w szkole,
 - h) współpraca społeczno-użyteczna na rzecz klasy, szkoły (pomoc przy organizacji wyjazdów, wycieczek, klasowych i szkolnych imprez itp.).

3. Kontakty dodatkowe, poza ustalonym harmonogramem, które wynikają z aktualnych sytuacji powinny odbywać się po uprzednim ustaleniu z nauczycielem terminu i miejsca takiego spotkania.
4. Miejscem kontaktów nauczycieli z rodzicami może być jedynie szkoła. Nauczyciele przeprowadzają rozmowy z rodzicami tylko w danym pomieszczeniu, a nie na korytarzu.
5. Sposoby porozumiewania się z rodzicami:
 - a) zeszyty korespondencji,
 - b) kontakt drogą elektroniczną (maile),
 - c) kontakt telefoniczny,
 - d) zaproszenia (w przypadku imprez, uroczystości),
 - e) tablice informacyjne,
 - f) strona internetowa szkoły.
6. W sytuacjach uzasadnionych wychowawczo nauczyciel organizuje spotkanie indywidualne z rodzicami/opiekunami w uzgodnionym miejscu i terminie, poza ustalonym harmonogramem.
7. Kontakty mogą mieć charakter osobisty, nauczyciele udzielają też telefonicznych informacji o dzieciach.
8. Obecność rodziców/opiekunów na zebraniach ogólnych potwierdzana jest ich podpisem na zbiorczej liście obecności dla danej grupy.
9. Nie dopuszcza się rozmów nauczycieli z rodzicami/opiekunami i udzielania informacji o dziecku w czasie trwania zajęć.
10. Wszelkie uwagi i wnioski dotyczące pracy szkoły kierowane są przez rodziców/opiekunów kolejno do:
 - a) nauczyciela,
 - b) Dyrektora szkoły,
 - c) Rady Pedagogicznej,
 - d) organu nadzorującego szkołę
11. Rodzice/opiekunowie wspólnie z nauczycielami przestrzegają przyjętej procedury w trosce o poprawność kontaktów, ich rzetelność i zadowalający poziom współpracy szkoły z rodzicami.

31.PROCEDURA PRYZNAWANIA POMOCY MATERIALNEJ UCZNIOM

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2018 r. poz. 1457)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1508)

Informacje ogólne:

1. Pomoc materialna jest udzielana, w miarę możliwości szkoły i adekwatnie do potrzeb uczniów, wszystkim wychowankom Szkoły Podstawowej nr 27 we Wrocławiu, których rodzina znalazła się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej.
2. Nauczyciele, a w szczególności wychowawcy klas, w ciągu całego roku szkolnego monitorują sytuację materialną i życiową rodzin swoich podopiecznych. Monitorowanie to odbywa się poprzez wywiady z rodzicami uczniów, obserwację uczniów, pozyskiwanie danych od kuratorów sądowych sprawujących nadzór nad rodzinami, zbieranie informacji za pośrednictwem pedagoga szkolnego przy współpracy z pracownikami instytucji powołanych do niesienia pomocy materialnej dziecku i rodzinie.

3. W przypadku zgłoszenia przez rodziców/opiekunów ucznia zaistnienia trudnej sytuacji materialnej w jego rodzinie wychowawca klasy, pedagog szkolny i nauczyciele informują się nawzajem o powyższej sytuacji.
4. Wniosek o udzielenie pomocy materialnej uczniowi składa rodzic w formie adekwatnej do rodzaju świadczonej pomocy (podanie, wniosek) do dyrektora szkoły lub do świadczeniodawców wskazanych przez inne instytucje. W szczególnych sytuacjach (stypendium socjalne, dofinansowanie do zakupów podręczników) wnioskodawcami udzielania pomocy mogą być także: nauczyciele, pedagog szkolny, dyrektor szkoły lub inna osoba dorosła.
5. Nadzór nad zbieraniem wniosków i podań od rodziców i opiekunów prawnych sprawuje pedagog szkolny we współpracy z wychowawcami klas, udzielający wszelkiej pomocy i informacji w tej sprawie.

Formy pomocy materialnej świadczone za pośrednictwem szkoły:

STYPENDIA I ZASIŁKI

Zgodnie z zapisem w rozdziale 8a Ustawy o systemie oświaty uczniowi przysługuje prawo do pomocy materialnej ze środków przeznaczonych na ten cel w budżecie państwa, budżecie właściwej jednostki samorządu terytorialnego.

Pomoc materialna, o której mowa, może mieć dwojaki charakter :

1. Socjalny:

- a) Stypendium szkolne
- b) Zasiłek szkolny

2. Motywacyjny:

- a) Stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe.
- b) Stypendium Prezesa Rady Ministrów.
- c) Stypendium ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.
- d) Stypendium ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Ustawa podkreśla, że uczniowi może być przyznana jednocześnie pomoc materialna o charakterze socjalnym i motywacyjnym.

Stypendia przyznawane są na wniosek:

1. Rodziców (prawnych opiekunów) albo pełnoletniego ucznia, po zasięgnięciu opinii dyrektora szkoły.
2. Dyrektora szkoły (w praktyce pedagoga szkolnego lub wychowawcy).
3. Stypendia i zasiłki szkolne mogą być również przyznawane z urzędu.

STYPENDIUM SZKOLNE

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie oraz innych okoliczności uzasadniających przyznanie pomocy materialnej takich jak bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe. Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż kwota, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508). Kwota ta jest co pewien czas zmieniana Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Stypendium szkolne nie przysługuje:

1. uczniom klas zerowych
2. uczniom, którzy nie mieszkają na terenie gminy Wrocław

Stypendium szkolne jest przyznawane na wniosek:

1. rodziców, opiekunów prawnych niepełnoletniego ucznia
2. dyrektora szkoły

ZASIŁEK SZKOLNY

Zasilek szkolny może być przyznawany w przypadku:

1. śmierci rodzica lub prawnego opiekuna
2. klęski żywiołowej
3. wydatków związanych z długotrwałą chorobą w rodzinie

Zasilek szkolny może być przyznawany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym.

Zasilek szkolny realizowany jest poprzez zwrot poniesionych na cele edukacyjne wydatków, po ich udokumentowaniu.

Do ubiegania się o zasilek szkolny wszyscy uczniowie, którzy spełniają następujące kryteria:

1. - mają miejsce zamieszkania na terenie Gminy Wrocław
2. - w rodzinie zaistniało w/w zdarzenie.

Wnioski o zasilek szkolny należy złożyć do Wydziału Edukacji Urzędu Miejskiego Wrocławia w terminie do dwóch miesięcy od dnia wystąpienia okoliczności.

Procedury wprowadzono

Zarządzeniem nr 1/2019

Dyrektora Zespołu Szkolno – Przedszkolnego nr 10

Z dnia 14 marca 2019r.